ԱԶԱՏ ՕՐ

«Ազատ օր» Արմենուհի Հայրիկեան Հիմնադրամ

ԱԶԱՏ ՕՐ ՕՐԱԹԵՐԹ – 82ՐԴ ՏԱՐԻ – ԹԻՒ 23255 www.azator.gr

ԱԹԷՆՔ, ՈՒՐԲԱԹ 13 - ՇԱԲԱԹ 14 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2026 ✷ ΑΘΗΝΑ, ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 13 - ΣΑΒΒΑΤΟ 14 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2026

Փաշինեան Էրտողան հանդիպում՝ Անթալիոյ մէջ

Անթալիոյ մէջ կայացած հանդիպումի ընթացքին Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանն ու Թուրքիոյ նախագահ Ռեճեփ Թայիփ Էրտողանը քննարկած են հայ-թրքական յարաբերութիւններու կարգաւորման գործընթացը:

Հակառակ Երեւանի լաւատեսութեան, բանակցութիւններէն ետք տարածուած հաղորդագրութիւններուն մէջ կողմերը սահմանի բացման հաւանական ժամկէտներ չեն նշած, նոր պայմանաւորուածութիւններու մասին չեն յայտարարած:

Նիկոլ Փաշինեան հանդիպումէն ետք «**Ազատութիւն**» ձայնասփիւռի կայանի հարցումին ի պատասխան յայտնեց, որ հանդիպումին անդրադարձած են նաեւ այն հարցին, թէ ինչո՞ւ մինչեւ այժմ ձեռք բերուած պայմանաւորուածութիւնները կեանքի չեն կոչուած. «**Այո, բոլոր հարցերուն ալ անդրադարձանք**»:

Անդրադառնալով այն դիտարկումին, որ Թուրքիոյ փոխադրութեան նախարարը նախանցեալ օր հայ – թրքական սահմանի բացումը ուղիղ պայմանաւորած էր հայ – ատրպէյճանական լիարժէք կարգաւորումով, Փաշինեան ըսաւ. «**Կապուածութիւններ կան, մենք կ՛աշխատինք**»:

Դրական գնահատելով Էրտողանի հետ բանակցութիւնները՝ Հայաստանի վարչապետը լրագրողներու հետ զրոյցի ընթացքին ըսաւ. «**Մենք կ՛ակնկալենք հետագայ զարգացումներ մեր յարաբերութիւններուն մէջ**»:

Պատասխանելով լրագրողի մը այն հարցումին, թէ «**ե՞րբ Անգարայի մէջ պիտի տեսնենք ձեր երկրի դեսպանը**», Նիկոլ Փաշինեան ըսաւ, որ ատիկա կախուած է թրքական կողմէն: «**Մենք պատրաստ ենք դիւանագիտական յարաբերութիւններու հաստատման նոյնիսկ այսօր**», ըսաւ ան:

Հանդիպումէն ետք վարչապետի աշխատակազմը յայտնած էր, որ Փաշինեանն ու Էրտողանը ընդգծած են Հայաստան-Թուրքիա յարաբերութիւններու կարգաւորման գործընթացը յառաջ մղելու եւ տրամաբանական աւարտին հասցնելու կարեւորութիւնը:

Թրքական կողմին համաձայն, Էրտողան յայտարարած է, որ Թուրքիոյ եւ Հայաստանի միջեւ կարգաւորման գործընթացը կը շարունակուի կառուցողական քայլերով, եւ որ ձեռնարկուած են որոշ խորհրդանշական եւ կարեւոր քայլեր:

Անոնք կարեւոր նկատած են մինչեւ հիմա իրականացուած միջոցառումները եւ ձեռք բերուած պայմանաւորուածութիւնները, ինչպէս նաեւ առեւտրատնտեսական յարաբերութիւններու հետագայ խթանումը:

Հայաստան զրկուեցաւ Հ.Ա.Պ.Կ.-ի մէջ քուէարկելու եւ պատասխանատու պաշտօններուն իր ներկայացուցիչները նշանակելու իրաւունքէն

Հ.Ա.Պ.Կ.-ի վեհաժողովի մասնակիցները Հայաստանը զրկած են կազմակերպութեան մէջ քուէարկելու իրաւունքէն: Այս մասին յայտնեց Ռուսիոյ նախագահի բանբեր Տմիթրի Փեսքով:

Փեսքով «**Լայֆ**»-ի լրագրող Եունաշեւին յայտնած է, որ նիւթը քննարկուած է, եւ որոշում տրուած:

«Կապուած այն բանին, որ Հայաստանը արդէն քանի մը տարիէ ի վեր չէր կատարեր իր պարտաւորութիւնները, ղեկավարուելով կազմակերպութեան կանոնադրութեամբ՝ առաջարկուած եւ որոշուած է Հայաստանը զրկել քուէարկելու, ինչպէս նաեւ Հ.Ա.Պ.Կ.-ի մէջ պատասխանատու պաշտօններուն իր ներկայացուցիչները նշանակելու իրաւունքէն», նշած է Փեսքով:

Աւելի կանուխ, ըստ ԹԱՍՍ լրատու գործակալութեան, Փեսքով յայտարարած էր, որ Երեւանը այս պահուն չի մասնակցիր Հ.Ա.Պ.Կ.-ի աշխատանքներուն, եւ կազմակերպութիւնը պատշաճ կերպով պիտի արձագանգէ ատոր:

«Փաշինեանը բազմիցս կրկնած է, որ Հայաստանը կորսնցուցած է Հ.Ա.Պ.Կ.-ին մասնակցելու նկատմամբ հետաքրքրութիւնը: Մենք չենք գիտեր, թէ Փաշինեանը ինչի՛ կը սպասէ, սակայն այն, որ Հայաստանը Հ.Ա.Պ.Կ.-ի աշխատանքներուն չի մասնակցիր, ակնյայտ է: Եւ Հ.Ա.Պ.Կ.-ն ատոր համապատասխանաբար պիտի արձագանգէ», ըսած էր ան: Փեսքով, մեկնաբանելով Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Սերկէյ Լաւրովի խօսքերը, թէ Հ.Ա.Պ.Կ.-ի անդամ երկիրները չեն պատրաստուիր Հայաստանը Հ.Ա.Պ.Կ.-էն «վտարելու», յայտնած էր. **«Այն ամէնը, ինչ որ գրուած է կանոնադրութեան մէջ, կրնայ գործադրուիլ անդամ երկիրներու որոշումով: Եւ նախարարն ալ բացատրեց, թէ յատկապէս ի՛նչ գրուած է կանոնադրութեան մէջ»:**

Յիշեցնենք, որ Լաւրով յայտարարած էր, թէ Հ.Ա.Պ.Կ.-ի դուռը Երեւանի համար չի փակուիր, եւ Հայաստանը Հ.Ա.Պ.Կ.-էն պիտի չվտարեն:

Իրան պատրաստակամութիւն կը յայտնէ ընդլայնելու Հայաստանի կազամատակարարումը

Իրանի փոխնախագահ Սէյէտ Համիտ Փուրմոհամմատի 10 Նոյեմբերին յայտարարեց, որ Թեհրան պատրաստ է նպաստաւոր պայմաններու գոյութեան պարագային ընդլայնելու բնական կազի արտածումը դէպի Հայաստան՝ ընդգծելով երկու երկիրներուն միջեւ ուժանիւթի բնագաւառէն ներս համագործակցութեան հեռանկարները:

Իրանցի բարձրաստիճան պաշտօնատարը այս յայտարարութիւնը կատարեց Երեւանի մէջ գումարուած հայ-իրանական միջկառավարական համատեղ յանձնաժողովի 19-րդ նիստէն ետք:

Նիստին ընթացքին քննարկուեցան բնական կազի, ելեկտրականութեան, վառելանիւթի եւ օդանաւային քարիւղի մատակարարման, ինչպէս նաեւ երկարաժամկէտ ուժանիւթային ապահովութեան առնչուող հարցեր:

Հայաստանի փոխվարչապետ Միհր Գրիգորեան եւ Իրանի փոխնախագահը համանախագահեցին նիստը, որուն աւարտին ստորագրուեցաւ փոխըմբռնման յուշագիր:

Հայկական կողմը կարեւորեց տարածաշրջանային հաղորդակցութիւններու զարգացումը՝ ինքնիշխանութեան, տարածքային ամբողջականութեան, իրաւազօրութեան եւ փոխադարձութեան սկզբունքներու հիման վրայ:

Հայաստան-Իրան ուժանիւթային համագործակցութեան ընդլայնումը առանձնայատուկ նշանակութիւն ունի Հայաստանի մատակարարման աղբիւրները բազմազանեցնելու եւ արտաքին կախուածութիւնը նուազեցնելու տեսանկիւնէն:

Իրանի հետ կապերու ամրապնդումը կարեւոր է նաեւ Սիւնիքի անվտանգութեան եւ Հայաստանի հարաւային սահմանին տնտեսական կենսունակութեան համար:

25 հազար արցախահայեր արդէն լքած են Հայաստանը

Մ.Ա.Կ.-ի Մարդու իրաւունքներու խորհուրդի 63-րդ նստաշրջանին ծիրին մէջ, Ժընեւի մէջ կազմակերպուած ուղեկցող ձեռնարկի մը ընթացքին, Արցախի Հանրապետութեան Մարդու իրաւունքներու պաշտպան Գեղամ Ստեփանեան անդրադարձած է «**Արցախի ժողովուրդին՝ Հայաստանի մէջ տեղահանուած ըլլալու պայմաններուն մէջ իրաւունքներուն եւ վերադարձի իրաւունքին**» նիւթին:

Գեղամ Ստեփանեան ներկայացուցած է բռնի տեղահանուած արցախահայութեան առջեւ ծառացած շարունակական մարդասիրական եւ ընկերային խնդիրները՝ զգուշացնելով, որ հրատապ աջակցութեան ծրագիրները զգալիօրէն կրճատուած կամ դադրած

են, մինչդեռ տեղահանուածները տակաւին կարիք ունին պատշաճ բնակարանի, կայուն աշխատանքի եւ հասարակական կեանքին լիարժէքօրէն համարկուելու:

Ան յայտնած է, որ շուրջ 25 հազար բռնի տեղահանուած արցախահայեր արդէն լքած են Հայաստանը՝ երկրորդային արտագաղթի հետեւանքով: Գեղամ Ստեփանեան նախազգուշացուցած է, որ առանց գործուն աջակցութեան՝ բազմաթիւ այլ ընտանիքներ եւս կրնան հարկադրուած ըլլալ այլ երկիրներու մէջ հնարաւորութիւններ փնտռելու:

«Արցախահայերու տեղահանութիւնը չէ աւարտած անոնց Հայաստան ժամանումով», ընդգծած է Ստեփանեան՝ կարեւորելով վերադարձի իրաւունքի իրացման եւ երկարաժամկէտ աջակցութեան ապահովման անհրաժեշտութիւնը:

Ձեռնարկը կազմակերպուած էր Հայ Օգնութեան Միութեան եւ **«Արդարութեան եւ Մարդու Իրաւունքներու Հայկական Իրաւական Կեդրոն»**-ին գործակցութեամբ:

Նոր Հրատարակութիւն

«Βιβλίο Θρηνωδιών«, Κρικόր Ναρεκατσί, μετάφραση Αρά Μαγκογιάν, Αθήνα 2026

Գրիգոր Նարեկացիի «Մատեան Ողբերգութեան», յունարէնի թարգմանուած Արա Մանկոյեանի կողմէ, Աթէնք 2026

ՔԵՐՈԲ ԷՔԻԶԵԱՆ

Նարեկացիի «Մատեան ողբերգութեան» համամարդկային պատգամը յունարէնով

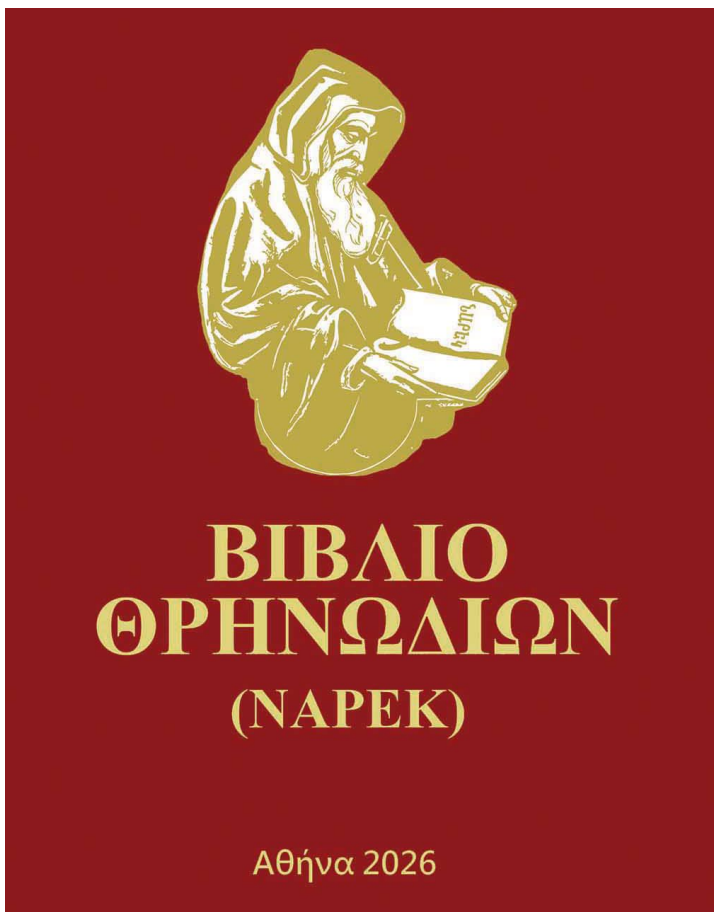
Վերջերս, Յունաստանի Հայոց Ազգային Առաջնորդարանի ջանքերով, լոյս տեսաւ Գրիգոր Նարեկացիի «**Մատեան Ողբերգութեան**» գանձի յունարէն լեզուով հրատարակութիւնը, որ թարգմանուած է Արա Մանկոյեանին կողմէ: Հատորի գեղատիպ հրատարակութիւնը կատարուեցաւ Երեւանի մէջ:

Հայ հոգեւոր եւ գրական ժառանգութեան մեծագոյն գանձերէն մէկուն յունարէն լեզուով հրատարակութիւնը նշանակալից իրադարձութիւն մըն է՝ գրական, թարգմանական, աստուածաբանական եւ միջեկեղեցական առումով: Ան կը նշանաւորէ հայ հոգեւոր միտքի բացառիկ ստեղծագործութեան մը մուտքը յունալեզու ընթերցողի աշխարհ՝ նոր հնարաւորութիւն բանալով ծանօթացնելու մեր աւանդութեան հոգեմտաւոր արժէքն ու հարստութիւնը:

«**Մատեան ողբերգութեան**» գլուխ գործոց երկը մարդու հոգիին, անոր ներքին աշխարհին, Աստուծոյ առջեւ մարդու խոնարհումին, մեղքի գիտակցութեան, ապաշխարութեան եւ փրկութեան յոյսին համապարփակ արտայայտութիւնն է: Նարեկացիի խօսքը կը բխի անձնական հոգեւոր ապրումէն, սակայն կը գերազանցէ անհատական կեանքի սահմանները՝ դառնալով համամարդկային աղօթք:

Նարեկացիի ստեղծագործութեան թարգմանութիւնը Արա Մանկոյեանին կողմէ պարզ լեզուական փոխադրութեան արդիւնքը չէ եղած: Թարգմանական երկարաշունչ եւ հետեւողական աշխատանքը պահանջած է բնագիրի աստուածաբանական, փիլիսոփայական եւ գրական շերտերու խոր ըմբռնում, գրաբարի նրբութիւններուն ծանօթութիւն եւ թարգմանուող լեզուի հոգեւոր գրականութեան արտայայտչական կարելիութիւններու տիրապետում: Նարեկացիի լեզուն հարուստ է պատկերներով, խորհրդանշական արտայայտութիւններով, աստուածաշնչական ակնարկներով եւ երբեմն բարդ շարահիւսական կառոյցներով: Անոր խօսքին ուժը միայն բառերուն մէջ չէ ամբարուած, այլեւ անոնց նրբաճաշակ հիւսուածքին, ներքին երաժշտութեան, աղօթական շունչին եւ «**սրտի խորերէն փխող**» Աստուծոյ հետ հաղորդակցութեան առանձնայատուկ եղանակին մէջ:

Թարգմանական պահանջկոտ գործին ձեռնարկած է Արա Մանկոյեան՝ երկար տարիներու հետեւողական եւ տքնաջան աշխատանքով: Անոր թարգմանական վաստակին արժեւորումը պէտք է կատարել նկատի ունենալով այն խղճմիտ մօտեցումը, որով ան ուսումնասիրած է բնագիրը, զայն համեմատած է տարբեր լեզուներով կատարուած թարգմանութիւններու եւ

մեկնաբանական փորձերու հետ՝ ձգտելով իւրաքանչիւր հատուածի իմաստային, աստուածաբանական եւ լեզուական հարազատութեան: Այսպիսի աշխատանքի պարագային թարգմանիչը պարտաւոր է միաժամանակ հաւատարիմ մնալ հեղինակին, ինչպէս նաեւ բնական, ճշգրիտ ու գրականօրէն արժանաւոր լեզու մը ստեղծելու թիրախին մէջ:

Արա Մանկոյեանի կատարած թարգմանական գործը կը ներկայացնէ Նարեկացիի հոգեւոր աշխարհը յունարէն ընթերցողին՝ փորձելով պահպանել բնագիրի խորութիւնը, աղօթական բնոյթը եւ ոճական առանձնայատկութիւնները: Յատկապէս հոգեւոր գրականութեան մէջ թարգմանութեան յաջողութիւնը պէտք է նախ չափել բառերու ճշգրտութեամբ, ապա անոնցմէ բխող խորհուրդով, ապրումով եւ հաւատքի լեզուն այլ մշակոյթի մը ընթերցողին փոխանցելու կարողութեամբ: Այս առումով, թարգմանիչին աշխատանքը կը ստանայ նաեւ ստեղծագործական եւ մեկնաբանական նշանակութիւն:

Յունարէն թարգմանութեան հրատարակութիւնը առանձնայատուկ նշանակութիւն ունի նաեւ հայ եւ յոյն եկեղեցիներու ու հետեւաբար՝ ժողովուրդներու հոգեւոր, մշակութային յարաբերութիւններուն համար: Երկու ազգերու քրիստոնէական պատմութիւնը դարաւոր ընդհանրութիւններ, հոգեւոր եւ մշակութային փոխազդեցութիւններ կը պարունակէ:

Չոյգ աշխարհներու պատմական մերձեցումը նոր իմաստ կը ստանայ, մանաւանդ երբ հայ հոգեւոր միտքի մեծագոյն ներկայացուցիչներէն մէկուն ստեղծագործութիւնը հասանելի կը դառնայ յունալեզու աշխարհին՝ իր ամբողջականութեամբ:

Արա Մանկոյեանի թարգմանութիւնը կարելի է նկատել նաեւ միջեկեղեցական երկխօսութեան արժէքաւոր ներդրում մը:

Պատմական տեղեկութիւններու կամ եկեղեցական յարաբերութիւններու փոխանցման ոլորտին մէջ, հրատարակութիւնը պիտի նպաստէ, որ յոյն ակադեմական աշխարհը հայ եկեղեցւոյ հոգեւոր աւանդութիւնը ճանչնայ ուղղակի հաղորդակցութեամբ մը անոր աղօթական եւ աստուածաբանական գանձերուն հետ: Այսպէս, «**Մատեան ողբերգութեան**» յունարէն հրատարակութիւնը պէտք է ընկալել իբրեւ հայ հոգեւոր մշակոյթի կարեւոր ներկայութիւն մը յունական աշխարհին մէջ եւ միաժամանակ՝ երկու հին քրիստոնեայ ժողովուրդներու հոգեւոր կապերը ամրապնդելու նշանակալից քայլ:

«**Նարեկ**»ը հայ հաւատացեալին համար առօրեայ աղօթքի եւ Աստուծոյ հետ ներքին հաղորդակցութեան հարազատ ուղեկից մը եղած է: Սերունդներ շարունակ հայը դիմած է անոր էջերուն՝ իր հոգեկան տագնապներուն մէջ մխիթարութիւն, դժուարութիւններու պահուն զօրութիւն եւ աղօթքի միջոցով հոգիի խաղաղութիւն գտնելու համար: Այժմ, յունարէն թարգմանութեամբ, մեծարժէք գանձը կը դառնայ նաեւ յունալեզու ընթերցողի առօրեայ հոգեւոր ապաստարանը՝ դուռ բանալով Աստուծոյ սփոփանքին, ներքին անդորրին եւ հաւատքի վերանորոգման:

Արա Մանկոյեանի տարիներու յոգնատանջ աշխատանքը արդէն ստացած է աւելի մեծ արժէք, քան անհատական թարգմանական իրագործումի մը գինը:

Անոր միջոցով հայ հոգեւոր գրականութեան գոհարներէն մէկը նոր լեզուով եւ նոր ընթերցողներու կը փոխանցուի՝ պահպանելու եւ տարածելու համար այն պատգամը, որ Նարեկացիի ստեղծագործութիւնը հազարամեակէ մը աւելի կը փոխանցէ մարդկութեան:

Թարգմանիչի կատարած նրբահիւս գործը ու անոր մտաւոր վաստակը արժանի են գնահատանքի՝ իր գիտական խղճմտանքին, երկու լեզուներուն հանդէպ ցուցաբերած պատասխանատուութեան եւ հայ հոգեմտային մշակոյթի ընդհանրական ճանաչման ծառայելու իր առաքելութեան համար:

* * *

Հատորի պաշտօնական ներկայացումը պիտի կատարուի **Չորեքշաբթի, 16 Դեկտեմբեր 2026**-ին, ապա տրամադրելի պիտի ըլլայ Յունաստանի Հայոց Ազգային Առաջնորդարանէն եւ շրջաններու եկեղեցիներէն:

Բանաստեղծական երեկոյ Թեսաղոնիկէի մէջ

Կազմակերպութեամբ Համազգայինի Թեսաղոնիկէի «**Ղ. Սարեան**» մասնաճիւղի վարչութեան, Կիրակի, 8 Նոյեմբեր 2026-ի առաւօտուն, տեղի ունեցաւ գեղեցիկ բանաստեղծական ելոյթ մը, հիւրընկալելով սպանահայ բանաստեղծ Արարատ Ղուկասեանը, որ վերջին տասնամեակներուն կ'ապրի ու կը ստեղծագործէ Սպանիոյ Վալենսիա քաղաքին մէջ:

Ձեռնարկի բացումը կատարեց Համազգայինի վարչութեան անդամ ընկ. Տիգրան Սարգսեան, որ յուներէնով նախ բարի գալուստ մաղթեց բազմաթիւ ունկընդիրներուն, ապա ներկայացուց օրուան հիւրը:

Յաջորդաբար, ընկ. Յովիկ Գասապեան հայերէնով ընթերցեց Ղուկասեանի ընդարձակ եւ հարուստ կենսագրականը: Ապա, խօսքը տրուեցաւ բանաստեղծին, որ առաջին հերթին ներկայացուց իր ստեղծագործական երեք հրատարակութիւնները՝ «**Փնտռտուքների ճանապարհին**», «**Ժամանակի հետքերով**» եւ «**Երեք հետաքրքրութիւն**» գիրքերը:

Ղուկասեան շեշտեց թէ, «**ես բանաստեղծ չեմ, դժբախտաբար պատմաբան եմ...**» պարզաբանելով իր ներշնչումի աղբիւրները, որոնք եղան հայութիւնը, Հայաստանը, կարօտը եւ իր շեշտած՝ «**ապա ի՛նչ բանաստեղծ՝ առանց սիրոյ մասի բանաստեղծութեամբ**»: Արուեստագէտը կարդաց իր ստեղծագործութիւններէն որոշ ընտրանիներ, բացատրելով ամէն անգամ, թէ ինչպէս ծնան համապատասխան քերթուածները:

Արարատ Ղուկասեան, գրող ըլլալէ անդին, ազգային գործիչ մըն է եւ Վալենսիա քաղաքի «**Արարատ**» միութեան հիմնադիր: Ունի հարուստ եւ աշխուժ գործունէութիւն Սպանիոյ մէջ, որու շնորհիւ երկրի բազմաթիւ քաղաքներ ճանչցան Հայոց ցեղասպանութիւնը:

Օրուան հիւրը անդրադարձաւ նաեւ այդ գործունէութեան եւ այլ հայկական հիմնախնդիրներուն մասին, ինչպէս հայախօսութեան պահպանումը եւ Վալենսիայի կիրակնօրեայ դպրոցի առաքելութիւնը: Ան յատուկ շեշտաւորեց հայապահպանման հարցը, հայ մշակոյթի ծանօթացումը սպանական հասարակութեան մէջ եւ այլ հիմնական հարցերու մասին կատարուած աշխատանքը: Մասնաւոր անդրադարձ եղաւ նաեւ հայոց լեզուի եւ Պասկերէնի մասին, որ ըստ որոշ գիտնականներու տեսակէտով, անմիջական առնչութիւն ունեցած են դարերէ ի վեր: Խօսք եղաւ նաեւ պասքերու ծագման մասին, որ ամենայն հաւանականութեամբ հայկական լեռնաշխարհէն գաղթած են դէպի Իպերիական դերակղզին:

Ներկայ ժողովուրդին մօտ հետաքրքրութիւն ստեղծած ելոյթի աւարտին, Թեսաղոնիկէի հոգեւոր հովիւ Եղիա վրդ. Մալխասեան Թաղային խորհուրդին անունով Արարատ Ղուկասեանին նուիրեց թեսաղոնիկահայ համայնքի հարիւրամեակին առիթով լոյս տեսած պատմավաւերագրական հատորը:

ԹՂԹԱԿԻՑ

Հայկական ինքնութիւնը որեւէ թագաւորի հրամանով չի ստեղծուել

Հ.Հ.Կ. խորհրդի անդամ Արմէն Յովասափեանի ֆէյսբուքեան գրառումը

Նիկոլ Փաշինեանի այն պնդումը, թէ հայ ժողովուրդն իր ինքնութիւնը ձեռք է բերել թագաւորներից, իսկ մինչեւ 301 թուականը հայերին հայ պահող հիմնական գործօնը պետականութիւնն էր, պատմական իրականութեան խիստ պարզեցուած եւ քաղաքական նպատակներին յարմարեցուած մեկնաբանութիւն է:

Նախ՝ մի պարզ հարց. եթէ հայ ժողովուրդն իր ինքնութիւնը ձեռք է բերել թագաւորներից, ապա ո՞ր ժողովրդի վրայ էին թագաւորում այդ արքաները, եւ ինչո՞ւ էին նրանց պետութիւնները հայկական: Այս հարցն առաւել հետաքրքիր է դառնում, երբ ուսումնասիրում ենք հայոց արքայական տոհմերը: Երվանդունիները իրանական ծագում ունէին, իսկ Արշակունիները՝ պարթեւական: Այս մասին խօսում է նաեւ Մովսէս Խորենացին՝ ներկայացնելով հայոց արքայական տոհմերի եւ պարթեւական աշխարհի ծագումնաբանական կապերը:

Նիկո՛լ, դու շատ լաւ էլ հասկանում էս, բայց ուղիղ ասում եմ՝ արքայատոհմի ծագումը դեռեւս ժողովրդի ծագում չէ: Օտար ծագում ունեցող արքայատոհմերը կարող էին դառնալ հայկական պետականութեան կրողներ *(Բիւզանդիայում հայկական կայսրեական տոհմն էլ քեզ փեշքեշ)*, բայց նրանք չէին ստեղծել հայ ժողովրդին: Ընդհակառակը՝ եկել էին կառավարելու արդէն գոյութիւն ունեցող ժողովրդին:

Հետեւաբար, այն թէզը, թէ հայ ժողովուրդն իր ինքնութիւնը ստացել է թագաւորներից, զրոյ բովանդակութեամբ պատմական ցնդաբանութիւն է:

Նոյն խնդիրը նաեւ քրիստոնէութեան ընդունման պատմութեան մեկնաբանութեան մէջ է:

3-րդ դարում Հայքում արդէն կային քրիստոնէական համայնքներ: Դրա կարեւոր վկայութիւններից է Եվսեբիոս Կեսարացու պահպանած՝ Ալեքսանդրիայի եպիսկոպոս Դիոնիսիոսի նամակը, որտեղ յիշատակւում է Հայքի եպիսկոպոս Մերուժանի մասին՝ դեռեւս մօտ 260 թուականին:

Այսինքն՝ Տրդատ Գ-ից առաջ Հայաստանում արդէն գոյութիւն ուներ քրիստոնէական համայնք եւ եկեղեցական առաջնորդութիւն:

Ուստի 301 թուականը քրիստոնէութեան՝ Հայաստան մուտք գործելու տարեթիւը չէ: Դա արդէն տարածում գտած հաւատքը պետական կրօն հռչակելու կէտն էր:

Ի դէպ՝ Տրդատ Գ-ի որոշումը պէտք է դիտարկել ոչ միայն կրօնական, այլեւ աշխարհաքաղաքական իրադրութեան համատեքստում: Պարթեւական թագաւորութեան անկումից յետոյ Իրանում հաստատուել էին Սասանեանները՝ ամրապնդելով զրադաշտականութիւնը: Հայաստանը գտնւում էր Հռոմի եւ Սասանեան Պարսկաստանի հակամարտութեան կիզակէտում: 298 թուականի Նիսիբիսի պայմանագրից յետոյ Հայաստանի նկատմամբ հռոմէական ազդեցութիւնն ամրապնդուեց:

Այս պայմաններում քրիստոնէութեան պետական ընդունումը նաեւ աշխարհաքաղաքական նշանակութիւն ունէր՝ ամրապնդելով Հայաստանի կապերը քրիստոնէացող Հռոմի հետ եւ առանձնացնելով այն Սասանեան Իրանի կրօնաքաղաքական ազդեցութիւնից:

Միաժամանակ չի կարելի անտեսել ներքին գործօնը: Քրիստոնէութիւնն արդէն տարածւում էր ժողովրդի շրջանում, գոյութիւն ունէին քրիստոնէական համայնքներ, իսկ Գրիգոր Լուսաւորչի քարոզչութիւնը վճռորոշ դեր ունեցաւ գործընթացի ընդլայնման մէջ: Հետեւաբար Տրդատի որոշումը ոչ թէ զրոյից ստեղծեց քրիստոնեայ հասարակութիւն, այլ պետական մակարդակով ամրագրեց արդէն ընթացող կրօնական փոփոխութիւնը:

Ասեմ, որ հայ ժողովուրդը գոյութիւն է ունեցել տարբեր արքայատոհմերի օրօք, շարունակել է իր գոյութիւնը պետականութեան կորստից յետոյ եւ պահպանել ինքնութիւնը դարաւոր օտար տիրապետութիւնների պայմաններում: Այդ ինքնութիւնը փոխանցուել է լեզուի, մշակոյթի, եկեղեցու, պատմական յիշողութեան եւ ազգային պատկանելութեան գիտակցութեան միջոցով:

Պետականութիւնը, անշուշտ, ազգային ինքնութեան պահպանման կարեւորագոյն երաշխիքներից է, բայց դրա միակ աղբիւրը չէ:

Այնպէս, որ՝ «**Մեր պետութիւնը մեր ինքնութիւնն է**» ձեւակերպումը դասական պոպուլիստական մանիպուլեացիա է, որի միջոցով փորձում են պետականութիւնը նոյնացնել ազգային ինքնութեան հետ՝ պատմական իրականութիւնը յարմարեցնելով քաղաքական օրակարգին:

Հայկական ինքնութիւնը որեւէ թագաւորի հրամանով չի ստեղծուել: Տրդատը քրիստոնէութիւնը պետական կրօն հռչակեց արդէն քրիստոնէութիւն ընդունող հասարակութեան մէջ, իսկ Մեսրոպ Մաշտոցը հայոց գրերը ստեղծեց մի ժողովրդի համար, որն ունէր սեփական լեզու, մշակոյթ, պատմական ինքնութիւն ու բազմադարեայ աւանդոյթ:

Մեր պատմութիւնը պետականութեան պատմութիւն է, բայց մեր ինքնութիւնը շատ աւելի մեծ է, քան որեւէ պետութիւն, արքայատոհմ կամ քաղաքական իշխանութիւն: Եւ որեւէ մէկը՝ որքան էլ իրեն պետութեան ու ժողովրդի ճակատագրի տնօրինող երեւակայի, իրաւունք չունի սեփական քաղաքական պատկերացումները փաթեթաւորել ազգային ինքնութեան անուան տակ:

Ինչպէ՞ս կարելի է համաձայն ըլլալ Նիկոլ Փաշինեանի հետ

Մուրատ Փափազեան

Պէտք է իրերը կոչել իրենց անուններով: Յայտարարելով, որ Հայոց Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչումը իր կառավարութեան օրակարգին մաս չի կազմեր՝ Նիկոլ Փաշինեան տեղի կու տայ Անգարայի ճնշումներուն եւ կը հրաժարի միջազգային բեմին վրայ պատմական ճշմարտութիւնը պաշտպանելէ:

Ան արդէն իսկ կասկածի տակ դրած էր Հայոց Ցեղասպանութեան իրողութիւնը՝ Զուիցերիոյ հայ համայնքի ներկայացուցիչներուն հետ հանդիպման ընթացքին, հարց տալով, թէ կարելի՞ է արդեօք ապացուցել զոհերուն թիւը՝ գտնելով անոնց անունները:

Նիկոլ Փաշինեան կը վերահաստատէ իր դիրքորոշումը

Փաշինեանի կառավարութիւնը կ՛ընտրէ Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման հարցը դուրս ձգել իր քաղաքական օրակարգէն: Ան այս մասին յայտարարած էր Ազգային ժողովին մէջ, ապա նոյն դիրքորոշումը վերահաստատած՝ Համահայկական գագաթնաժողովի ընթացքին:

Այս որոշումը ուղղակիօրէն կը ծառայէ Էրտողանի քաղաքական ռազմավարութեան: Թուրքիա կը շարունակէ ժխտել Հայոց ցեղասպանութիւնը եւ կը ձգտի, որ այս հարցը այլեւս խոչընդոտ չհանդիսանայ Հայաստանի հետ յարաբերութիւններու բնականոնացման: Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման պահանջը իր կառավարութեան օրակարգէն դուրս բերելով՝ Փաշինեան կ՛իրականացնէ Անգարայի փափաքը՝ բնականոնացման անունով լռութեան մատնել ճանաչման պահանջը:

Այսպիսով, Հայաստանի կառավարութեան որոշումը կը համընկնի թրքական իշխանութիւններու նպատակներուն հետ: Արդարութեան պահանջը կը վերածուի դիւանագիտական խոչընդոտի, իսկ զոհերուն յիշատակը՝ քաղաքական սակարկութեան առարկայի:

Սակայն զիջումը խաղաղութիւն չ՛երաշխաւորեր: Ոչ մէկ հիմք կայ ենթադրելու, որ այս զիջումը երկար ժամանակի վրայ պիտի գոհացնէ Անգարան եւ Պաքուն: Ընդհակառակը, իւրաքանչիւր նահանջ կրնայ հաստատել, որ ճնշումը արդիւնք կու տայ, եւ դուռ կրնայ բանալ նոր պահանջներու առջեւ:

Այսօր Հայաստանէն կը պահանջուի հրաժարիլ Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման հետապնդումէն: Վաղը ի՞նչ պիտի պահանջուի Հայաստանէն՝ յանուն բնականոնացման, անվտանգութեան կամ խաղաղութեան: Եւ այդ պարագային Փաշինեանի կառավարութիւնը ի՞նչ նոր զիջում պիտի ներկայացնէ իբրեւ անխուսափելի:

Նախադէպը արդէն գոյութիւն ունի: Իլհամ Ալիեւ կը պահանջէ, որ Հայաստան փոփոխութեան ենթարկէ իր Սահմանադրութիւնը՝ նախքան խաղաղութեան համաձայնագիրին վերջնական ստորագրումը: Անգարա կը մղէ Հայաստանը ցեղասպանութեան ճանաչման հարցը դուրս բերելու իր օրակարգէն, իսկ Պաքու խաղաղութեան հաստատումը կը պայմանաւորէ Հայաստանի սահմանադրական հիմնական դրոյթներու փոփոխութեամբ:

Այս պահանջներուն դիմաց Հայաստանի կառավարութիւնը այն տպաւորութիւնը կը ձգէ, թէ կը նահանջէ, ապա իր ժողովուրդէն կը պահանջէ այդ նահանջը ընդունիլ իբրեւ իրապաշտութեան գին:

Այս տրամաբանութիւնը վտանգաւոր է: Երբ ճնշումը զիջում մը կ՛ապահովէ, դիմացինին չի սորվեցներ կանգ առնել: Ընդհակառակը, անոր կը սորվեցնէ, որ կրնայ աւելին պահանջել: Երբ կառավարութիւն մը կը հրաժարի սկզբունքային դիրքորոշում մը պաշտպանելէ՝ դրացիներուն բարի կամեցողութիւնը շահելու ակնկալութեամբ, անոնց ճնշումը չի կասեցներ, այլ կը քաջալերէ զայն շարունակելու:

Այս դիրքորոշումը աւելի կը խորացնէ Հայաստանի կառավարութեան եւ սփիւռքի միջեւ գոյութիւն ունեցող անջրպետը: Այդ անջրպետը արդէն իսկ խորացած էր, երբ Նիկոլ Փաշինեան յայտարարած էր, թէ Արցախը երբեք հայերուն չէր պատկանած, այլ՝ Ազրպէյճանին: Այսօր, հրաժարելով Հայոց ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման հետապնդումէն, ան աւելի եւս կը լայնցնէ այդ անջրպետը:

Սփիւռքը իր բոլոր ուժերով պիտի շարունակէ պայքարը յօգուտ Հայոց ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման եւ յատկապէս Թուրքիոյ կողմէ անոր ընդունման: Ոչ մէկ կառավարութիւն կրնայ անկէ պահանջել հրաժարիլ այդ պայքարէն: Անգարայի եւ Երեւանի մէջ առնուած որեւէ որոշում չի կրնար ջնջել զոհերուն յիշատակը, ո՛չ ալ լռեցնել արդարութիւն պահանջող անձերն ու շրջանակները:

Ուրեմն, հարցումները պէտք է ուղղել առանց շրջանցումներու. կա՞յ արդեօք հայ մը, որ համաձայն է Նիկոլ Փաշինեանի հետ՝ Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման համար մղուած պայքարէն հրաժարելու հարցին մէջ: Կա՞յ հայ մը, որ համաձայն է անոր այն պնդումին, թէ Արցախը կը պատկանի Ազրպէյճանին:

Հայոց ցեղասպանութիւնը քաղաքական սակարկութեան ենթակայ հարց չէ: Աշխարհի 33 պետութիւններ ճանչցած են զայն, իսկ միջազգային կառոյցներ եւ կազմակերպութիւններ նոյնպէս իրենց դիրքորոշումը յայտնած են այս հարցին շուրջ: Այդ ճանաչումը ո՛չ Անգարայի հաւանութենէն, ո՛չ ալ Հայաստանի որեւէ կառավարութեան ժամանակաւոր քաղաքական հաշիւներէն կախեալ է:

Խնդիրը այն չէ, որ հայերը կը յիշեցնեն Ցեղասպանութիւնը: Խնդիրը այն է, որ Թուրքիան կը ժխտէ զայն եւ կը փորձէ արգելակել անոր միջազգային ճանաչումը: Զոհերուն յիշատակը իբրեւ խաղաղութեան սպառնալիք ներկայացնելը կը նշանակէ պատասխանատուութիւնը բարդել անոնց վրայ, մինչդեռ իրական պատասխանատուութիւնը կը պատկանի անոնց, որոնք կը շարունակեն ժխտողականութեան քաղաքականութիւնը:

Խաղաղութիւնը անհրաժեշտ է: Սակայն իսկական խաղաղութիւն մը կարելի չէ կառուցել պատմական ճշմարտութեան ջնջումին, լռութեան եւ իրերայաջորդ պահանջներուն ենթարկուելով: Եթէ իւրաքանչիւր զիջում նոր պահանջի մը դուռ կը բանայ, ապա Փաշինեանի կառավարութիւնը Հայաստանը խաղաղութեան չի մօտեցներ, այլ զայն կը ներքաշէ ճնշումներու եւ նահանջներու անվերջանալի շրջանակի մը մէջ:

Հայաստանի վարչապետը պարտաւոր է պաշտպանել պետութիւնն ու անոր քաղաքացիները: Ան նաեւ պարտաւոր է պաշտպանել իր ժողովուրդին արժանապատուութիւնն ու պատմութիւնը: Ցեղասպանութեան միջազգային ճանաչման հետապնդումէն հրաժարիլը պիտի չանհետացնէ պատմական ճշմարտութիւնը: Այդ քայլը ո՛չ Էրտողանի, ո՛չ ալ Ալիեւի քաղաքականութիւնը պիտի փոխէ: Ընդհակառակը, անոնց կրնայ միայն ցոյց տալ, թէ Հայաստանի կառավարութիւնը տակաւին պատրաստ է տեղի տալու:

Եւ երբ զիջում կը կատարուի առանց երկարատեւ երաշխիքներ ապահովելու, յաջորդ պահանջը երբեք չ՛ուշանար:

Ինչպէ՞ս կարելի է համաձայն ըլլալ Նիկոլ Փաշինեանի հետ:

Հետաքրքրական

Այլեւս նոյնը չէ...

ՎԱՐԱՆԴ ՔՈՐԹՄՈՍԵԱՆ

Վերջերս ընտանիքով Երեւան գացած էինք: Նպատակը՝ մեր զաւակներուն հետ քիչ մը պտտիլ, յետոյ Երեւանի հրապարակին վրայ **«վայելել»** շատրուանները... Եօթը ութ տարիներէ ի վեր այս պտոյտները արդէն սովորութեան վերածուած են: Այս տարուանը բաւական ուշացած էր ինչ-ինչ պատճառներով: Նպատակը, ինչպէս ըսի, մեր զաւակներուն հետ պտտիլն է Երեւանի մէջ, անոնց ուրախութիւնը, մանկական զուարթ տրամադրութիւնը ապրիլ:

Նախորդող տարիներուն *(բացի 2021 թուականինը, թէեւ ատկէ ետք ալ այլեւս նոյնը չէ)* տարբեր համ ու հոտ կ՛ունենային մեր այդ այցելութիւնները; Երէկուանը, սակայն, այդպիսին չէր... Այդպիսին չեղաւ աւելիով, երբ ներկայ անորոշ կացութեան վերաբերեալ մտածումներուս մէջ թաղուած՝ յանկարծ կողակիցս, սրտահատորս մեղմ ձայնով մը հարցուց. **«Դուն ալ նոյնը կը զգա՞ս, նոյն ծանրութիւնը, նոյն ճնշումը...»:**

Փաստօրէն կողակիցս ալ լուռ կերպով ինք եւս կը տառապէր ներքնապէս:

Այսօր գաղտնիք չէ, որ Հայաստանը կանգնած է բազմաշերտ ու գոյաբանական մարտահրաւէրներու դիմաց՝ հակառակ իշխող վարչախումբի այն անվերջ հաւաստիացումներուն, թէ երկիրը դէպի բարօրութիւն կ՛ընթանայ, թէ՝ խաղաղութեան դարաշրջան մը արդէն կը բացուի, եւ թէ շատ չանցած՝ քաղաքացին պիտի ապրի աւելի ապահով, աւելի բարեկեցիկ ու աւելի խաղաղ պայմաններու մէջ: Սակայն այս հնչեղ խոստումները, որքան ալ յաճախ կրկնուին, դժուար թէ կարենան ծածկել իրականութիւնը: Ժողովուրդը իր առօրեային մէջ կը տեսնէ եւ կը զգայ այն, ինչ որ ո՛չ մէկ քարոզչութիւն կրնայ ժխտել:

Միւս կողմէ, այսպէս կոչուած, **«հարեւան»**-ը, ինչպէս զայն կը նախընտրեն կոչել գործող իշխանութիւնները, ո՛չ մէկ առիթ կը կորսնցնէ նոր սպառնալիքներ հնչեցնելու, նոր նախապայմաններ առաջադրելու եւ ռազմական ճնշումը շարունակելու: Անոր նպատակները ո՛չ միայն չեն փոխուած, այլ նաեւ օր ըստ օրէ կը դառնան աւելի բացայայտ: Այս պայմաններուն մէջ խաղաղութեան մասին խօսիլը՝ առանց արժանապատիւ եւ կայուն անվտանգութեան հիմքերու, աւելի ինքնախաբէութեան փորձ է, քան՝ իրական քաղաքականութիւն:

Բայց վտանգները միայն սահմաններուն վրայ չեն: Աւելի սարսափելին է այն, ինչ որ կը կատարուի երկրէն ներս:

Հասարակութիւնը օր օրի աւելի կը բեւեռանայ, ատելութեան եւ անհանդուրժողականութեան լեզուն կը դառնայ սովորական երեւոյթ, իսկ բռնութիւնը, զէնքի գործածութիւնը, ընտանեկան ողբերգութիւններն ու քրէական դէպքերը մտահոգիչ արագութեամբ կը բազմանան: Այս բոլորը կը վկայեն, որ հասարակական հիւանդութիւն մը կը խորանայ, եւ ատիկա կարելի չէ ու պիտի չըլլայ միայն օրէնքով կամ վարչական միջոցներով բուժել:

Տնտեսական ճակատն ալ վստահութիւն ներշնչող պատկեր մը չի ներկայացներ: Թէեւ երբեմն մամուլը, յատկապէս՝ իշխանական, կը փորձէ բարելաւուած վիճակի տպաւորութիւն ստեղծել, սակայն հասարակ քաղաքացին իր գրպանին մէջ ուրիշ իրականութիւն մը կը զգայ: Ապրուստի ծախսերը կը շարունակեն աճիլ, բնակարանի, կրթութեան եւ առողջապահութեան ծախսերը բազմաթիւ ընտանիքներու համար կը դառնան դժուար տանելի, երբեմն՝ նոյնիսկ անկարելի, իսկ երիտասարդներուն մեծ մասը տակաւին իր ապագան կը փորձէ պատկերացնել ո՛չ թէ հայրենիքին մէջ, այլ՝ անոր սահմաններէն դուրս, ո՛չ թէ ֆորմալ կրթութեան մէջ, այլ՝ օնլայն աշխատանքի մէջ, ուր եկամուտը անհամեմատելիօրէն աւելի բարձր է, քան՝ որեւէ մէկ պետական կառոյցի մէջ: Ժողովուրդ մը, որուն երիտասարդութիւնը սկսած է ապագան ուրիշ տեղ փնտռել, ինչպէս՝ օտարութեան կամ օտար երկիրներուն իր երկրէն ներս ստեղծած սեւ շուկաներուն մէջ, չի կրնար ինքնավստահօրէն քալել դէպի վաղը, դէպի ապագայ:

Տակաւի՛ն. տնտեսական դժուարութիւններէն ալ աւելի ծանր են մշակութային եւ ազգային ինքնութեան առջեւ ծառացած սպառնալիքները: Ժողովուրդները նախ կը պարտուին իրենց յիշողութեան առջեւ, ապա միայն ռազմադաշտին վրայ: Երբ պատմութիւնը կը վերախմբագրուի, ազգային արժէքները կը նսեմացուին, ազգային խորհրդանիշները կը կորսնցնեն իրենց սրբութիւնը, իսկ հայրենասիրութիւնը կը ներկայացուի որպէս հինցած մտածողութիւն, անտեսանելի կերպով կը սկսի քայքայուիլ ազգին հոգեւոր ողնասիւնը: Ազգ մը կրնայ տարիներ շարունակ տնտեսական դժուարութիւններ դիմագրաւել, բայց չի կրնար երկար գոյատեւել, եթէ հրաժարի իր պատմական յիշողութենէն եւ ազգային ինքնութենէն:

Նոյնքան մտահոգիչ է կրթական դաշտին մէջ տիրող իրավիճակը: Դպրոցը եւ համալսարանը միայն մասնագէտ պատրաստելու վայրեր չեն. անոնք հայրենասէր, պատասխանատու եւ արժէքներով ապրող քաղաքացիներ կերտելու օճախներ են: Երբ կրթութիւնը կը հեռանայ իր ազգային ու բարոյական առաքելութենէն, երբ պատմութեան, գրականութեան, հայոց լեզուին եւ ազգային դաստիարակութեան նշանակութիւնը կը նուազի, ապագայ սերունդները աստիճանաբար կը հեռանան իրենց արմատներէն: Արմատներէն կտրուած ծառը կրնայ որոշ ժամանակ կանաչ թուիլ, բայց անոր ճակատագիրը վաղ թէ ուշ չորնալն է:

Ասոր վրայ կը գումարուի նաեւ հոգեւոր կեանքի ճգնաժամը: Հաւատքը, ընտանիքը եւ բարոյական արժէքները դարեր շարունակ եղած են հայ ժողովուրդի գոյատեւման գլխաւոր յենասիւները, եւ ատոնց առաջնային պաշտպանը եղած է Հայ առաքելական սուրբ եկեղեցին:

Ցաւօք, այսօր գործող իշխանութիւնները բոլոր միջոցներով կը փորձեն հարուածել Հայ եկեղեցին՝ կազմաքանդելով անոր դարաւոր կառուցուածքը: Այս իրողութիւնը պատճառ կը հանդիսանայ, որ հայ ժողովուրդի գոյատեւման գլխաւոր յենասիւներուն հիմքերը խախտին, հասարակութիւնը սկսի ամէն ինչ չափել միայն նիւթական շահերով, ճշմարտութիւնը զոհաբերուի քաղաքական կամ անձնական շահերուն, իսկ բարին ու չարը կը ներկայացուին որպէս յարաբերական հասկացողութիւններ եւ, այսպիսով, ժողովուրդը աստիճանաբար կը կորսնցնէ իր ներքին դիմադրականութիւնը: Ազգերը նախ հոգեպէս կը թուլնան, ապա միայն քաղաքական կամ ռազմական պարտութիւններ կը կրեն:

Մեր ժամանակներուն ամէնէն վտանգաւոր երեւոյթներէն մէկն ալ ազգային միասնականութեան աստիճանական քայքայումն է: Քաղաքական հայեացքներու տարբերութիւնը բնական է, բայց երբ այդ տարբերութիւնը կը վերածուի փոխադարձ ատելութեան, վիրաւորանքի եւ անհաշտութեան, ամբողջ ժողովուրդը կը տկարանայ: Մինչ մեր շուրջը մարտահրաւէրները կը բազմապատկուին, մենք շատ յաճախ մեր ուժերը կը սպառենք իրարու դէմ պայքարելով *(պահ մը նայինք հայկական քաղաքական դաշտին):* Պատմութիւնը, սակայն, մէկ ճշմարտութիւն բազմիցս ապացուցած է. հայ ժողովուրդը իր մեծ յաղթանակները արձանագրած է միայն այն ժամանակ, երբ ներքին բաժանումները ստորադասած է ազգային գերագոյն շահերուն:

Այս մտածումներով ծանրաբեռնուած էի, փաստօրէն՝ նաեւ սրտահատորիկս, մինչ մեր զաւակները անհոգ ուրախութեամբ կը դիտէին շատրուանները:

Անոնց աչքերուն մէջ միայն մանկական խանդավառութիւն կար, մինչ մեր աչքերուն մէջ՝ վաղուան նկատմամբ անպատասխան հարցումներ: Այդ պահուն ներքնապէս զգացի, թէ ծնողի մը մեծագոյն մտահոգութիւնը ո՛չ թէ իր ներկայ օրն է, այլ՝ այն հայրենիքը, զոր պիտի ժառանգեն իր զաւակները: Ի՞նչ Հայաստան պիտի ունենան անոնք: Ի՞նչ արժէքներու վրայ պիտի կառուցեն իրենց կեանքը: Պիտի կարենա՞ն արդեօք նոյն հպարտութեամբ հայ կոչուիլ եւ իրենց զաւակներուն փոխանցել այն հայրենիքը, զոր մենք ժառանգեցինք մեր նախորդ սերունդներէն:

Այդ պատճառով էր, որ այս անգամ Երեւանի գեղեցիկ լոյսերը, հրապարակին շքեղ շատրուաններն ու ամառնային եռուզեռը չկրցան փարատել հոգիիս ծանրութիւնը: Երբ հայրենիքիդ ապագան մշուշոտ կը թուի, արտաքին գեղեցկութիւնը անկարող է ամբողջական ուրախութիւն պարգեւելու: Որովհետեւ իսկական խաղաղութիւնը շատրուաններու ջուրին մէջ չէ, քաղաքի լոյսերուն մէջ չէ, **«կեանքով»** լեցուն եռուզեռին մէջ չէ, այլ՝ այն վստահութեան, անվտանգութեան, արդարութեան, ազգային արժանապատուութեան եւ հոգեւոր ամրութեան մէջ, որոնք կը դարձնեն հայրենիքը ո՛չ միայն բնակավայր, այլեւ՝ տուն: Եւ այդ տունը պահելը այլեւս միայն իշխանութիւններու պարտականութիւնը չէ. անիկա մեզմէ իւրաքանչիւրին պատասխանատուութիւնն է՝ մեր հաւատքով, ազգային գիտակցութեամբ, սթափութեամբ, միասնութեամբ եւ հայրենիքին նկատմամբ անսակարկելի սիրով:

Խնճոյք

108 տարի Հ.Մ.Ը.Մ.

ՇԱԲԱԹ 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ
ԺԱՄ 20:00
Արամ Մանուկեան ակումբին մէջ

Երաժշտութիւն
Կարօ Պարտակճեանի հետ

Ճաշ| Գինի| Երաժշտութիւն| Պար

Չափահասներ 20€
Մանուկներ 10€

Սեղան ապահովելու համար:
6985083085
6934109006

Հ.Մ.Ը.Մ.-ի Աթէնքի Սկաուտական Մասնաճիւղ

(Ծուռ նստինք, շիտակ խօսինք)

Ինչո՞ւ կը կորսուի հայ մշակոյթը...

ՄԻՆՍԱՐ

Յարգելի ընթերցողներս, սխալ տպաւորութիւններ չստեղծելու, ինչպէս նաեւ անհիմն եզրակացութիւններէ ալ հեռու մնալու համար ըսեմ, որ այս յօդուածս, ինչպէս նաեւ ասոր յաջորդելիք ուրիշ մէկ քանին, չեմ գրած միայն մեր յունահայ գաղութի ներկայ վիճակէն մտահոգուած, այլ գրած եմ նշմարելով, թէ դէպի ուր կ'երթայ մեր Սփիւռքը: Եթէ այս ընդհանուրէն հատ մը պիտի բացառէի, այդ պիտի ըլլար Լիբանանի մեր գաղութը, ինչու կ'ուզեմ հաւատալ, որ եթէ տակաւին կայ գաղութ մը, որ մինչեւ այսօր «ձեռքով-ոտքով» կը ջանայ, (կ'աշխատի), հայ մշակոյթը պահել, այդ մէկը Լիբանանի մեր հայ գաղութն է:

Ուրեմն...

Սփիւռքը միշտ եղած է մեր ժողովուրդին շունչն ու վահանը: Անգամ մը եւս պիտի կրկնեմ, որ Սփիւռք ըսելով, ակնարկս միայն յունահայ գաղութին մասին չէ, այլ՝ մեր բոլո՛ր հայ գաղութներուն մասին է:

1915-ի ցեղասպանութենէն ետք, երբ մենք կորսնցուցինք մեր պապենական հայրենիքին հողերուն մեծագոյն մասը, Սփիւռքն էր, որ աշխատեցաւ ու պահեց մեր մեծասքանչ հայ լեզուն, հայ եկեղեցին, հայ դպրոցը, հայ պարը եւ հայ երգը: Այսօր սակայն, մօտաւորապէս հինգ սերունդ յետոյ, մենք կը կանգնինք այլ տեսակի վտանգի մը առջեւ:

Այլեւս մեր թշնամին, արիւնարբու թուրքին եաթաղանը չէ, այլ՝ մէ՛կ աւելի վտանգաւոր մոռացո՛ւմն է...:

Ինչո՞ւ կը կորսուի հայ մշակոյթը...:

Եկէք հիմա ձեզի, *(միշտ իմ տեսանկիւնէս դիտուած)*, մէկ քանի տխուր պատճառներ ներկայացնեմ:

Հայ լեզուի կորուստ

Ցեղասպանութենէն մազապուրծ ազատած առաջին հայ սերունդը, հայերէն կը խօսէր: Երկրորդը շարունակեց հայերէն խօսիլ: Երրորդը կը խօսէր, սակայն... որոշ չափով: Չորրորդը՝ թէեւ հայերէն կը հասկնար, սովորաբար կը պատասխանէր յունարէնով եւ կամ թէ ուրիշ, որեւէ այլ օտար լեզուով: Հինգերորդը՝ ցաւ ի սիրտ պէտք է ընդունինք, որ բացի որոշ յուսադրիչ բացառութիւններէ, իր առօրեային ընթացքին, դժբախտաբար միայն օտար լեզու կը գործածէ:

Երբ հայկական ընտանիքներուն մէջ, այլեւս հայերէն չի խօսուիր, մեր մշակոյթը կը վերածուի թանգարանային ցուցանմուշի:

Խառն ամուսնութիւններ եւ ձուլում

Սփիւռքահայ երիտասարդներու բաւական նկատելի մաս մը, այսօր կ'ընտրէ օտար ամուսին: Այս երեւոյթը, անշուշտ մարդկային առումով, գէշ բան մը չէ:

Բայց երբ տունին մէջ երկու մշակոյթ կը սկսին իրարու բախիլ, նաեւ՝ եթէ հայկականն ալ կազմակերպուած չըլլայ, բնականաբար տիրապետողը՝ այլազգի մշակոյթը կ'ըլլայ եւ Զատիկը կը դառնայ «**Փասխա**», դոլման ալ՝ «**եմիսթա**»...:

Հաստատութիւններու ճգնաժամ

Նկատելի թիւով եկեղեցիներ, ակումբներ եւ դպրոցներ կը գործեն նուիրեալներու շնորհիւ, բայց դժբախտաբար, առանց «**նոր արեան**» ներդրումի:

Մեր «**հին**» դաստիարակները կը մեկնին անվերադարձ եւ նոր ուսուցիչներն ալ, *(հակառակ իրենց միջեւ գտնուող որոշ յարգելի բացառութիւններուն)*, դժբախտաբար չեն կրնար գոհացուցիչ ու պէտք եղած ձեւով լրացնել այդ «**հին**» դաստիարակներուն ձգած պարապը: Փափաքը ունին թէեւ, սակայն պէտք է իրատես ըլլանք ու խոստովանինք, որ կարողութիւնը չունին...:

Չետեւա՞նք...

Մեր դպրոցներուն մակարդակը տարուէ-տարի աւելի կը ցածնայ, տեղիանտեղի պատճառաբանութիւններով աշակերտներուն թիւը կը նուազի, աստիճանաբար դպրոցները «**շաբաթական**»ի կը վերածուին եւ ի վերջոյ, կամ գործելէ բոլորովին կը դադրին եւ կամ ալ *(ամենալաւ պարագային)*, կը շարունակեն կէս-կատար ձեւով գործել, պահանջելով սակայն մարդուժի եւ նիւթականի հսկայ զոհողութիւն:

Թուային աշխարհի ճնշում

Ներկայիս մշակոյթը չի փոխանցուիր միայն գիրքերով:

Անիկա կը փոխանցուի նաեւ «**TikTok**»-ով, «**Netflix**»-ով, երգով, եւ այլն, եւ այլն: Եթէ հայկական բովանդակութիւնը քիչ է եւ անորակ, հայ երիտասարդը բնականաբար պիտի ընտրէ այն, ինչ որ իրեն աւելի հաճելի ու գրաւիչ կը թուի:

Ուրեմն ի՞նչ կը կորսնցնենք իրականութեան մէջ

Դժբախտաբար՝ մեր կորուստը բառերը չեն միայն:

Կը կորսնցնենք նաեւ մեր մտածելու ձեւը: Մեր Հայերէնին մէջ կան բառեր, որոնք որեւէ այլ լեզուի մէջ չըլլալով, չեն կրնար իրենց բուն իմաստը տալ:

Կը կորսնցնենք մեր յիշողութիւնը:

Երբ թոռը չի կրնար հասկնալ, թէ ինչո՞ւ իր պապիկը ու մամիկը լուռ կանգնած կը դիտեն Արարատին, ան արդէն անհասկնալիօրէն կտրուած է իր արմատներէն:

Կը կորսնցնենք մեր զօրութիւնը:

Սփիւռքը զօրաւոր եղած է, որովհետեւ ինքնագիտակցութեան կողքին, գիտցած է նաեւ իր ով ըլլալը:

Առանց ինքնագիտակցութեան, մենք կը վերածուինք մեծ քաղաքի մը մէջ «**ապրող**», փոքր համայնքի մը:

Կարելի՞ է այս կացութիւնը շրջել

Իմ կարծիքով՝ այո՛, բայց ո՛չ միայն յուզական ճառեր արտասանելով, այլ անմիջապէս գործի՛ անցնելով...:

Սկսած մեր տուներէն, պէտք է օրական, գոնէ տասը վայրկեան, հայերէն խօսինք: Հեքիաթներ, ծաղրանկարներ, երգեր, մեր երեխաներուն պէտք է համոզենք, որ հայերէնը պէտք է լսեն որպէս կենդանի լեզու եւ ո՛չ թէ միայն... որպէս դպրոցական դաս:

Դաստիարակութեան ձեւը փոխել, նորոգել

Պէտք չէ մեր աշակերտներուն միայն քերականութիւն սորվեցնենք, այլ պէտք է սորվեցնենք՝ հայ «**rep**», հայ «**stand up**», հայ «**graphic design**»:

Հայ մշակոյթը պէտք է խօսի, մեր երիտասարդներուն հասկցած լեզուով:

Կապ հայրենիքին հետ:

Մեր գաղութները, առանց Հայաստանի եւ Արցախի յիշատակին, պիտի ցամքին ու ծաղիկի նման պիտի չորնան:

Պէտք է խիստ արագ կազմակերպենք ուսանողական փոխանակումներ, սարքենք ամառնային ճամբարներ, դէպի Հայաստան այցելութիւններ, *(ոչ միայն տարեվերջի շրջանաւարտներուն համար, այլ՝ ամէն առիթով)*, ձեւաւորենք համատեղ նախագիծեր:

Երբ հայ երիտասարդը տեսնէ Երեւանի փողոցները, ընթանայ անոնց վրայով, այլեւս հայրենիքը իրեն համար վերացական գաղափար մը պիտի չըլլայ:

Արդի բովանդակութիւն

Պէտք է հայերէն լեզուն ներդրենք «**youtube**»ին եւ «**podcast**»-ի խաղերուն մէջ: Եթէ մենք չստեղծենք, մեր հաշուոյն ուրիշ մէկը պիտի ստեղծէ, սակայն... առանց մեզի...:

Վերջին խօսք մը եւս

Մեր մշակոյթը ապակեայ ծաղկաման մը չէ, որուն մենք կրնանք պահել փակ դարակի մը մէջ:

Մշակոյթը, նամանաւանդ հա՛յ մշակոյթը, ծառի նման է:

Եթէ չի ջրենք պիտի չորնայ, պիտի նեխի, պիտի փտի, իսկ եթէ ջրենք պիտի մեծնայ, պիտի ծաղկի եւ նոր ճիւղեր, ծաղիկներ եւ պտուղներ պիտի տայ մեզի:

Մեր հայ մշակոյթի կորուստի վտանգը, թէեւ այսօր իրականութիւն մըն է, բայց եւ այնպէս, բարեբախտաբար տակաւին դատավճիռ մը չէ:

Մենք ժողովուրդ մըն ենք, որ կը գոյատեւենք ամբողջ 3000 տարի, որովհետեւ գիտենք թէ ինչ պէտք է պահենք եւ ինչ պէտք է նորոգենք:

Այլեւս ժամանակը հասած է որոշելու:

Պիտի ձգենք, որ մեր թոռերը միայն ազգանունո՞վ հայ մնան եւ կամ թէ պիտի պայքարինք, որպէսզի իրե՛նք ալ... շարունակեն հայերէնով երազել...:

Այժմ, եկէք մենք ալ մեզի հարց մը տանք: Մենք այս շաբաթ մեր տուներուն մէջ ի՞նչ պիտի ընենք, որպէսզի հայ մշակոյթը շարունակէ կենդանի մնալ...:

minsar55@gmail.com

Շահեկան դասախօսութիւն պատմական Զմիւռնիոյ մասին

Զմիւռնիոյ պատմութիւնը կը շարունակէ բացառիկ հետաքրքրութիւն ներկայացնել թէ՛ պատմաբաններուն եւ հետազօտողներուն, թէ՛ լայն հանրութեան համար: Արեւելքի երբեմնի նշանաւոր քաղաքին անցեալը, որուն բազմադարեան պատմութիւնը ընդհատուեցաւ Փոքր Ասիոյ աղէտով, կը պահպանէ բազմաթիւ ուշագրաւ մանրամասնութիւններ եւ պատմական իրողութիւններ, որոնք մինչեւ այսօր ուսումնասիրութեան նոր հորիզոններ կը բանան գիտական շրջանակներուն առջեւ: Նման գիտական ուսումնասիրութեան մը արդիւնքն էր նաեւ այն դասախօսական երեկոն, որ կազմակերպուած էր «Արմենիքա» յունալեզու պարբերաթերթին եւ Վիրոնայի Համայնհական Տան միացեալ նախաձեռնութեամբ: Երկուշաբթի, 9 Նոյեմբեր 2026-ի երեկոյեան, Գարէայի «Ազատամարտ» ակումբին մէջ համախմբուած էին բազմաթիւ հետաքրքրուողներ, որոնք շուրջ երկու ժամ հետեւեցան բովանդակալից եւ պատկերազարդ ներկայացումի մը: Ներկայ էին նաեւ Հայ Աւետարանական եկեղեցւոյ վերապատուելի Վիգէն Չոլաքեան, Վիրոնայի քաղաքապետ Ալեքսիս Սոթիրովուլոս, քաղաքապետական խորհուրդի անդամներ, ինչպէս նաեւ Հ.Կ.Խաչի Շրջանային Վարչութեան եւ տեղական մասնաճիւղերու ներկայացուցիչներ:

Երեկոյին բացումը «**Արմենիքա**» պարբերաթերթին անունով կատարեց Յովհաննէս Ղազարեան, որ ողջունեց ներկաները եւ հակիրճ ներկայացուց օրուան դասախօսին կենսագրականն ու գիտական գործունէութիւնը: Այնուհետեւ խօսք առաւ նաեւ համակազմակերպող միութեան ներկայացուցիչը:

Բեմ հրաւիրուեցաւ պատմաբան, երկրաբան եւ գրող Ախիլէաս Խածիքոնսթանտինու, որ հանգամանալից եւ շահեկան դասախօսութեամբ մը ներկայացուց Զմիւռնիոյ պատմական ուղին, մասնաւորաբար լուսարձակի տակ առնելով քաղաքի դերը՝ իբրեւ Արեւելքի կարեւորագոյն առեւտրական կեդրոններէն մէկը:

Սահիկներու եւ պատմական բազմաթիւ լուսանկարներու միջոցով դասախօսը ներկաներուն առջեւ բացաւ հին Զմիւռնիոյ պատմական պատկերը՝ ներկայացնելով քաղաքի աստիճանական վերափոխումն ու զարգացումը, յատկապէս 17-րդ դարէն սկսեալ: Ան անդրադարձաւ քաղաքի սկզբնական սահմաններուն, յատակագիծին եւ հետագայ ընդարձակման՝ զայն պայմանաւորող պատմաքաղաքական իրադարձութիւններուն եւ տարածաշրջանին մէջ տեղի ունեցած բնակչութեան տեղաշարժերուն լոյսին տակ: Առանձնայատուկ ուշադրութիւն դարձուց քաղաքի ընկերային, տնտեսական եւ մշակութային կեանքին մէջ կարեւոր դեր ունեցած յոյն, հայ, հրեայ եւ եւրոպական համայնքներուն՝ ներկայացնելով նաեւ անոնց ժողովրդագրական ներկայութիւնը եւ բազմամշակութային ազդեցութիւնը: Դասախօսութեան կարեւոր բաժիններէն մէկը նուիրուած էր Զմիւռնիոյ նշանաւոր քարափին: Պատմական լուսանկարներու եւ փաստական տուեալներու հիման վրայ ներկայացուեցաւ անոր ձեւաւորման ու զարգացման ընթացքը, ինչպէս նաեւ քաղաքին առեւտրական, տնտեսական եւ ընկերային կեանքին մէջ ունեցած վճռորոշ նշանակութիւնը:

Խօսողը նաեւ ցուցադրեց ծովեզերեայ շրջանի ճարտարապետական ժառանգութեան ուշագրաւ նմուշներ՝ ներկայացնելով շէնքերու, բնակելի տուներու եւ առեւտրական կեդրոններու պատմութիւնը: Յատկանշական էր, որ ան կրցած էր ճշդել բազմաթիւ շէնքերու սեփականատէրերուն ինքնութիւնը, որոնց շարքին կային նաեւ ծանօթ հայ գործիչներ եւ առեւտրականներ, որոնք իրենց ներդրումը ունեցած էին քաղաքի տնտեսական ու ընկերային զարգացման մէջ:

Ներկայացուեցան նաեւ քաղաքի տարբեր կրօնական համայնքներուն պատկանող եկեղեցիները, որոնցմէ շատեր աւերուեցան Զմիւռնիոյ Աղէտին ընթացքին կամ անկէ ետք յաջորդած տարիներուն: Այս պատկերներուն ընդմէջէն անգամ մը եւս վերակենդանացաւ քաղաքի երբեմնի բազմակրօն ու բազմամշակութային դիմագիծը:

Դասախօսութեան ընթացքին ներկաները մտովի շրջեցան հին Զմիւռնիոյ փողոցներուն եւ թաղերուն մէջ՝ ծանօթանալով անոր ճարտարապետական հարստութեան, ժողովուրդներու համակեցութեան, առեւտրական աշխուժութեան եւ ստեղծագործ աշխատանքին: Պատմական փաստերու եւ պատկերներու այս համադրումը հնարաւորութիւն տուաւ վերապրելու երբեմնի ծաղկուն քաղաքի մը կեանքը, որ Փոքր Ասիոյ աղէտով ու հրդեհով ընդմիշտ կորսուեցաւ:

Դասախօսութիւնը պատեհ առիթ մը հանդիսացաւ հին Զմիւռնիոյ պատմութեան, անոր բազմամշակութային դիմագիծին եւ հայ համայնքի ունեցած նշանակալի ներկայութեան վերաբերեալ գիտելիքները խորացնելու համար:

ԹՂԹԱԿԻՑ

Δράσεις - Γενοκτονία

Ψηφιακό Αρχείο Βαχάκν Ν. Νταντριάν: Μια ζωή αφιερωμένη στην έρευνα ανοίγει τις πύλες της στον κόσμο

Το Μουσείο και Ερευνητικό Κέντρο *Ararat-Eskijian (AEMRC)*, σε συνεργασία με το Πρόγραμμα Έρευνας για τη Γενοκτονία των Αρμενίων *(AGRP)* του Ινστιτούτου *Promise Armenian Institute* του Πανεπιστημίου της Καλιφόρνιας στο Λος Άντζελες *(UCLA)* και το Αρμενικό Ίδρυμα Κινηματογράφου *(Armenian Film Foundation)*, ανακοινώνουν με ιδιαίτερη χαρά την επίσημη έναρξη λειτουργίας του Ψηφιακού Αρχείου Βαχάκν Ν. Νταντριάν *(Vahakn N. Dadrian Digital Archive)*.

Η παρουσίαση θα πραγματοποιηθεί την Κυριακή 15 Νοεμβρίου, στις 4:00 μ.μ., στο Μουσείο *Ararat-Eskijian,* στο **Mission Hills** της Καλιφόρνιας.

Ο καθηγητής Βαχάκν Νταντριάν (1926–2019) υπήρξε πρωτοπόρος μελετητής της Γενοκτονίας των Αρμενίων και συνέβαλε καθοριστικά στη διαμόρφωση και ανάπτυξη του ευρύτερου επιστημονικού πεδίου των σπουδών γενοκτονίας. Σε όλη τη διάρκεια της διακεκριμένης ακαδημαϊκής του πορείας, αφιέρωσε δεκαετίες στην έρευνα, την αποκάλυψη και την τεκμηρίωση της ιστορίας της Γενοκτονίας των Αρμενίων, πραγματοποιώντας συστηματικές έρευνες σε αρχεία πολλών χωρών.

Κατάφερε να συγκεντρώσει μια εξαιρετικής σημασίας συλλογή ιστορικών τεκμηρίων από οθωμανικές, γερμανικές, βρετανικές, γαλλικές, αμερικανικές, αρμενικές και άλλες πηγές. Το αρχείο περιλαμβάνει επίσημα έγγραφα, αλληλογραφία, εφημερίδες, ανέκδοτα χειρόγραφα, ερευνητικές σημειώσεις και πλήθος άλλων τεκμηρίων ανεκτίμητης ιστορικής και επιστημονικής αξίας.

Για πρώτη φορά, αυτή η μοναδική συλλογή θα είναι ελεύθερα προσβάσιμη σε ερευνητές, μελετητές και ενδιαφερομένους σε ολόκληρο τον κόσμο, μέσα από μια πρωτοποριακή ψηφιακή πλατφόρμα που αξιοποιεί τις δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης (AI). Η νέα πλατφόρμα υπερβαίνει τα όρια της απλής ψηφιοποίησης, μετατρέποντας το αρχειακό υλικό σε ένα διαδραστικό ερευνητικό εργαλείο και δημιουργώντας νέες δυνατότητες για τη μελέτη και την ιστορική διερεύνηση της Γενοκτονίας των Αρμενίων.

Κεντρική θέση στην καινοτόμο αυτή προσπάθεια κατέχει η λειτουργία ***«Ask Dadrian»*** *(«Ρωτήστε τον Νταντριάν»),* ένα εργαλείο τεχνητής νοημοσύνης που επιτρέπει στους χρήστες να απευθύνουν ερωτήματα απευθείας στο περιεχόμενο του αρχείου, χρησιμοποιώντας φυσική γλώσσα, σαν να συνομιλούν με τον ίδιο τον καθηγητή Νταντριάν. Μέσα από αυτή τη διαδραστική διαδικασία, οι ερευνητές θα μπορούν να διερευνούν ιστορικά ζητήματα, να εντοπίζουν σχετικά έγγραφα και να ανακαλύπτουν συσχετισμούς ανάμεσα σε χιλιάδες σελίδες αρχειακού υλικού.

Το ψηφιακό αρχείο αποτελεί ένα σημαντικό επίτευγμα στον τομέα της διαφύλαξης, της τεκμηρίωσης και της προσβασιμότητας ιστορικών συλλογών. Περιλαμβάνει περισσότερες από 100.000 σελίδες, οργανωμένες σε εκατοντάδες φακέλους, ενώ ο συνολικός όγκος του ψηφιοποιημένου υλικού υπερβαίνει τα 660 *gigabyte*. Η δημιουργία του υπήρξε αποτέλεσμα δεκαέξι ετών επίμονης και συστηματικής εργασίας. Η συλλογή μεταφέρθηκε από την πολιτεία της Νέας Υόρκης στο Λος Άντζελες μέσα από δέκα διαδρομές που διέσχισαν τις Ηνωμένες Πολιτείες από τη μία ακτή στην άλλη. Ακολούθησε μια εκτεταμένη και απαιτητική διαδικασία συντήρησης, ταξινόμησης, σάρωσης και ψηφιοποίησης του υλικού.

Η πρωτοβουλία ξεκίνησε το 2009, με πρωτοβουλία και υπό την καθοδήγηση του Μουσείου και Ερευνητικού Κέντρου *Ararat-Eskijian,* έπειτα από την απόφαση του καθηγητή Νταντριάν να εμπιστευθεί το προσωπικό του αρχείο στο Μουσείο. Αναγνωρίζοντας την ανεκτίμητη ιστορική σημασία της συλλογής, ο πρόεδρος του Μουσείου, *Martin Eskijian,* έθεσε σε κίνηση τη διαδικασία διάσωσης και διαφύλαξής της, ενώ η διευθύντρια του Μουσείου, Maggie *Mangasarian Goschin,* ανέλαβε την εποπτεία της μακράς και ιδιαίτερα απαιτητικής προσπάθειας για τη μεταφορά, την οργάνωση και την ψηφιοποίηση του υλικού.

Στη συνέχεια, το εγχείρημα εξελίχθηκε σε μια ευρείας κλίμακας συνεργατική πρωτοβουλία, με τη συμμετοχή του Προγράμματος Έρευνας για τη Γενοκτονία των Αρμενίων του UCLA, καθώς και επιστημόνων, τεχνικών ειδικών, εθελοντών και συνεργαζόμενων ιδρυμάτων. Καθοριστική υπήρξε, επίσης, η γενναιόδωρη οικονομική και ηθική υποστήριξη δωρητών και χορηγών.

Η ψηφιοποίηση της συλλογής ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2025. Ακολούθησε η ανάπτυξη της διαδικτυακής πλατφόρμας, η οποία καθιστά πλέον το πολύτιμο αυτό αρχειακό υλικό προσβάσιμο σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η επίσημη παρουσίαση του ψηφιακού αρχείου θα πλαισιωθεί από ομιλίες της διευθύντριας του Μουσείου Μαγκί Μανγκασαριάν Γκόσιν, της Καρίνα Γκόσιν και του καθηγητή Τανέρ Ακτσάμ, διευθυντή του Προγράμματος Έρευνας για τη Γενοκτονία των Αρμενίων, οι οποίοι θα παρευρίσκονται αυτοπροσώπως. Στην εκδήλωση θα συμμετάσχει διαδικτυακά, μέσω Zoom, η δρ *Anna Alexanyan*, ενώ θα προβληθεί και μαγνητοσκοπημένο μήνυμα του δρος Χάικ Τεμογιάν.

Ο Καρεκίν Τσουχαστζιάν, ο οποίος θα συνδεθεί μέσω Zoom από τη Γερμανία, θα παρουσιάσει μια δωδεκάλεπτη περιήγηση στην ψηφιακή πλατφόρμα, αναδεικνύοντας τις βασικές λειτουργίες και τις δυνατότητές της.

Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει, επίσης, την προβολή μιας δωδεκάλεπτης ταινίας, σε επιμέλεια της δρος Κάρλα Καραμπετίαν, αφιερωμένης στους ανθρώπους που συνέβαλαν στην υλοποίηση αυτού του σημαντικού έργου, καθώς και ενός τρίλεπτου βίντεο με μαγνητοσκοπημένο μήνυμα του δρος Wolf Gruner σχετικά με τη βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου της Νότιας Καλιφόρνιας *(USC)*.

Η έναρξη λειτουργίας του Ψηφιακού Αρχείου Βαχάκν Ν. Νταντριάν σηματοδοτεί ένα νέο κεφάλαιο στην έρευνα για τη Γενοκτονία των Αρμενίων. Παράλληλα, διασφαλίζει ότι η σπουδαία επιστημονική παρακαταθήκη του καθηγητή Νταντριάν θα παραμείνει ζωντανή και προσβάσιμη στις επόμενες γενιές, ενώ η ανεκτίμητη συλλογή του θα αποτελέσει πολύτιμη πηγή γνώσης και ερευνητικό εργαλείο για την επιστημονική κοινότητα σε ολόκληρο τον κόσμο.

Πηγή: mirrorspectator.com

Ειδήσεις - Επικαιρότητα

Γερεβάν: νέα μέτρα για την αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού

Σημαντικές αλλαγές στον τρόπο μετακίνησης σχεδιάζει η δημοτική αρχή του Γερεβάν, με στόχο την αντιμετώπιση της αυξανόμενης κυκλοφοριακής συμφόρησης στην πρωτεύουσα της Αρμενίας. Ο δήμαρχος Τιγκράν Αβινιάν ξεκαθάρισε ότι η λύση περνά μέσα από τον περιορισμό της χρήσης των ιδιωτικών αυτοκινήτων και την ενίσχυση των δημόσιων συγκοινωνιών.

Βασικός άξονας του σχεδιασμού είναι η δημιουργία αποκλειστικών λωρίδων κυκλοφορίας για λεωφορεία, η μείωση των θέσεων στάθμευσης σε κεντρικά σημεία και η ανάπτυξη υποδομών στάθμευσης στις εισόδους της πόλης. Σύμφωνα με τον δήμαρχο, οι αποκλειστικές λωρίδες θα μπορούσαν να αυξήσουν την ταχύτητα των δημόσιων συγκοινωνιών έως και 30%, ενώ στόχος είναι η αντίστοιχη μείωση του μέσου χρόνου μετακίνησης έως το 2030.

Παράλληλα, ο δήμος προωθεί την ανανέωση του στόλου με ηλεκτρικά λεωφορεία. Έχει προετοιμαστεί διαγωνισμός για την προμήθεια 170 οχημάτων, ενώ βρίσκεται σε διαπραγμάτευση με την Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης πρόγραμμα για ακόμη 250 ηλεκτρικά λεωφορεία. Ιδιαίτερη σημασία έχει και η επέκταση του μετρό με την κατασκευή του σταθμού Ατζαπνιάκ, ο οποίος θα είναι ο 11ος σταθμός του δικτύου και ο πρώτος νέος από το 1996. Το συνολικό κόστος του έργου εκτιμάται σε 107,3 δισ. δραμ *(περίπου 298 εκατ. δολάρια),* ωστόσο η χρηματοδότηση και οι επανειλημμένες αναβολές εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικές προκλήσεις.

Το σχέδιο κρατικού προϋπολογισμού προβλέπει επίσης κονδύλια για την αναβάθμιση των υποδομών του μετρό, την οδική σήμανση και τους φωτεινούς σηματοδότες.

Η αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού αποτελεί πλέον βασική προτεραιότητα της κυβέρνησης και του δήμου, με την εφαρμογή των νέων μέτρων να θεωρείται αναγκαία για τη βελτίωση της καθημερινότητας των κατοίκων.

Το Συμβούλιο της Λέσχης «Ζαβαριάν» αναζητά άτομο για τη θέση του επιστάτη και εργαζόμενου στο κυλικείο, με καθημερινή απασχόληση. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη θέση και τους όρους εργασίας, μπορείτε να επικοινωνείτε καθημερινά, κατά τις ώρες 18:00–21:00, στα τηλέφωνα: 6979969632 (Αράμ Κολανιάν) και 6973719759 (Κεβόρκ Αβακιάν)

Ειδήσεις - Επικαιρότητα

Οι ΗΠΑ διέθεσαν πάνω από 1,8 εκατομμύρια δολάρια για 16 έργα διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Αρμενία

Το Ίδρυμα Πρεσβευτών των ΗΠΑ για τη Διατήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς έχει διαθέσει τις τελευταίες δύο δεκαετίες περισσότερα από 1,8 εκατομμύρια δολάρια σε 16 πολιτιστικά έργα στην Αρμενία.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση της πρεσβείας των ΗΠΑ, για περισσότερες από δύο δεκαετίες, το Ίδρυμα Πρεσβευτών των ΗΠΑ για τη Διατήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς υποστηρίζει τις προσπάθειες για τη διατήρηση και την προστασία της πλούσιας πολιτιστικής κληρονομιάς της Αρμενίας.

Έχοντας επενδύσει πάνω από 1,8 εκατομμύρια δολάρια σε 16 πολιτιστικά έργα σε ολόκληρη την Αρμενία, το Ίδρυμα συνέβαλε στη διατήρηση ιστορικών μνημείων, πολιτιστικών θησαυρών και παραδόσεων για τις μελλοντικές γενιές.

Κατά τη διάρκεια του Νοεμβρίου θα εξεταστούν ξεχωριστά τα έργα, από τη βασιλική του Ερερουίκ και το φρούριο της Νταστανταέμ έως το σπήλαιο Αρενι-1 και τα σπάνια χειρόγραφα και αρχεία του Ματεναντάραν.

Το εστιατόριο Bozar του Καρέν Τοροσιάν στα 50 καλύτερα εστιατόρια του κόσμου

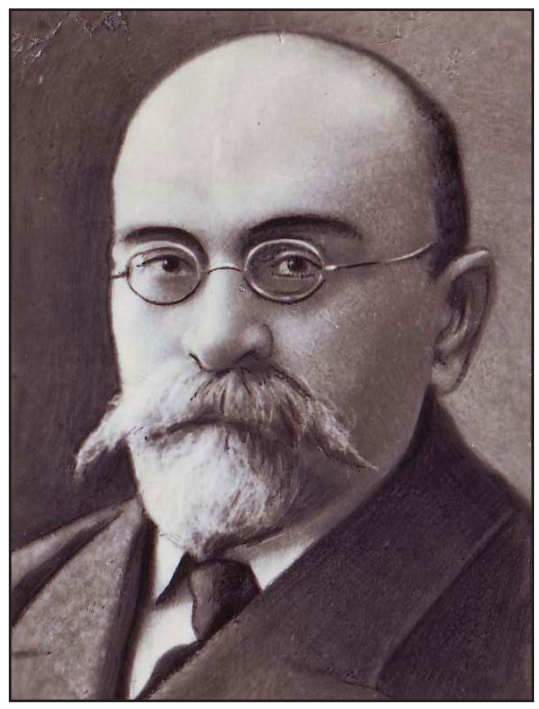
Σημαντική διεθνή διάκριση απέσπασε το εστιατόριο Bozar των Βρυξελλών, υπό τη διεύθυνση του Βελγοαρμένιου σεφ Καρέν Τοροσιάν, καθώς για πρώτη φορά συμπεριλήφθηκε στη λίστα The World's 50 Best Restaurants, καταλαμβάνοντας την 42η θέση για το 2026. Το 2025 είχε βρεθεί στην 63η θέση της διευρυμένης κατάταξης. Το Bozar, που στεγάζεται στο Palais des Beaux-Arts των Βρυξελλών, είναι γνωστό για τη σύγχρονη και εκλεπτυσμένη προσέγγισή του στην κλασική γαλλική κουζίνα. Διαθέτει δύο αστέρια Michelin, ενώ ο Τοροσιάν αναδείχθηκε πρόσφατα Σεφ της Χρονιάς από τον γαστρονομικό οδηγό Gault&Millau Belux. Τα αποτελέσματα ανακοινώθηκαν στις 4 Νοεμβρίου, σε τελετή στη Λίμα του Περού.

Ο Καρέν Τοροσιάν αφιέρωσε τη διάκριση στην ομάδα του και στη σύζυγό του με την οποία έχει δημιουργήσει το εστιατόριο.

Πρόσωπα - Επιστήμες

ΛΕΟ
Αρακέλ Μπαμπαχανιάν

Στις 14 Απριλίου 1932 έφυγε από τη ζωή ο Αρακέλ Μπαμπαχανιάν, γνωστός κυρίως με το λογοτεχνικό του ψευδώνυμο Λέο, ήταν Αρμένιος ιστορικός, συγγραφέας, κριτικός και καθηγητής στο Κρατικό Πανεπιστήμιο του Γερεβάν. Είναι περισσότερο γνωστός για τη συγγραφή ενός πολύτομου έργου σχετικά με την ιστορία της Αρμενίας.

Ο Λέο υιοθέτησε κριτική στάση κατά την εξέταση ορισμένων από τα σημαντικότερα ζητήματα της αρμενικής ιστορίας, της λογοτεχνίας και των σύγχρονων προβλημάτων των αρχών του 20ού αιώνα.

Γεννήθηκε στις 14 Απριλίου 1860 στην πόλη Σουσί του Ορεινού Καραμπάχ.

Ήταν ένα από τα πολλά παιδιά του Κρικόρ Μπαμπαχανιάν, ο οποίος εργαζόταν ως ράφτης, έχοντας περιορισμένα οικονομικά μέσα.

Το 1878 αποφοίτησε από το τοπικό σχολείο. Εξαιτίας του θανάτου του πατέρα του το 1879, ο Λέο δεν μπόρεσε να φοιτήσει σε πανεπιστήμιο και αναγκάστηκε να εργαστεί για να συντηρήσει την οικογένειά του.

Ανέλαβε διάφορες εργασίες στη Σούσα και στο Μπακού, μεταξύ των οποίων υπάλληλος συμβολαιογραφείου, τηλεγραφητής και διευθυντής ενός τυπογραφείου με την ονομασία «Αρόρ» *(Άροτρο)*.

Άρχισε να γράφει στα τέλη της δεκαετίας του 1870. Από το 1895 έως το 1906 εργάστηκε στην Τιφλίδα ως δημοσιογράφος και γραμματέας της σημαντικής αρμενόφωνης εφημερίδας Mshak (Καλλιεργητής). Αργότερα, το 1918, ανέλαβε τη διεύθυνση της εφημερίδας. Το 1906 άρχισε να διδάσκει στο Θεολογικό Σεμινάριο Κεβορκιάν, στο Ετσμιατζίν. Ωστόσο, έναν χρόνο αργότερα επέστρεψε στην Τιφλίδα και αφιερώθηκε στην επιστημονική του εργασία.

Σε πολιτικό επίπεδο, ο Λέο αντιτάχθηκε στις πολιτικές του κόμματος της Αρμενικής Επαναστατικής Ομοσπονδίας (Τασνακτσουτιούν) και υπήρξε μέλος του Αρμενικού Λαϊκού Κόμματος, στο οποίο εντάχθηκε το 1917. Ωστόσο, σύμφωνα με σοβιετικές πηγές, ο Λέο δεν συνδεόταν με κανένα πολιτικό κόμμα. Από το 1918 έως το 1920 διετέλεσε πρόεδρος της Αρμενικής Πατριωτικής Ένωσης του Καραμπάχ.

Το 1919, κατά την περίοδο της ύπαρξης της Πρώτης Δημοκρατίας της Αρμενίας, επισκέφθηκε το Γερεβάν προκειμένου να συμμετάσχει ως προσκεκλημένος ομιλητής στο πρόγραμμα δημόσιας εκπαίδευσης που είχε οργανώσει ο υπουργός Παιδείας Νιγκόλ Αγκπαλιάν.

Ο Λέο υποδέχθηκε θετικά τη σοβιετοποίηση της Αρμενίας το 1920 και προσέφερε τις υπηρεσίες του στο νεοσύστατο κράτος. Το 1924 προσκλήθηκε να διδάξει ιστορία και άλλα αντικείμενα αρμενικών σπουδών στο Κρατικό Πανεπιστήμιο του Γερεβάν.

Το 1925 του απονεμήθηκε ο τίτλος του καθηγητή και έγινε μέλος της Ακαδημίας Επιστημών και Τεχνών της Αρμενικής Σοβιετικής Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας. Ο Λέο συνέχισε να διδάσκει, να ερευνά και να συγγράφει μέχρι τον αιφνίδιο θάνατό του.

Επαγγελματική και συγγραφική σταδιοδρομία

Ο Λέο δεν απέκτησε ποτέ ανώτερη πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Οι γνώσεις και η ευρυμάθειά του ήταν σχεδόν εξ ολοκλήρου αποτέλεσμα προσωπικής μελέτης και αυτομόρφωσης.

Άρχισε να γράφει στα τέλη της δεκαετίας του 1870. Κατά τη διάρκεια της ζωής του συνεργάστηκε με διάφορες αρμενικές εφημερίδες και περιοδικά. Επηρεάστηκε από τους φιλελεύθερους εθνικιστές συγγραφείς Ραφί και Κρικόρ Αρτσρουνί.

Από το 1880 περίπου έως το 1900, ο Λέο ασχολήθηκε κυρίως με τη συγγραφή λογοτεχνικών έργων, κριτικών και άρθρων σχετικά με σύγχρονα ζητήματα. Από το 1900 και έπειτα, επικεντρώθηκε στη συγγραφή ιστορικών μελετών.

Κατά τα έτη 1901–1902 δημοσίευσε ένα δίτομο έργο με τίτλο Χαϊγκαγκάν Ντμπακρουτιούν *(Η αρμενική τυπογραφία)*, στο οποίο εξετάζει την πολιτιστική, πνευματική και πολιτική ζωή των Αρμενίων κατά τον 16ο, 17ο και 18ο αιώνα.

Το σημαντικότερο έργο του Λέο είναι η τρίτομη Ιστορία της Αρμενίας *(Μπαντμουτιούν Χαϊότς)*. Ο πρώτος τόμος εκδόθηκε αρχικά στην Τιφλίδα το 1917, ενώ ο δεύτερος και ο τρίτος εκδόθηκαν στο Γερεβάν κατά τα έτη 1946–1947. Το έργο επανεκδόθηκε την περίοδο 1966–1973. Το έργο του καταγράφει την ιστορία της Αρμενίας από τις απαρχές της έως το τέλος του 19ου αιώνα, με εξαίρεση την περίοδο από τον 11ο έως τον 15ο αιώνα. Συγκεκριμένα, ο τρίτος τόμος ξεκινά από τον 16ο αιώνα, ενώ ο δεύτερος ολοκληρώνεται στον 11ο αιώνα.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα πολιτικά, πολιτιστικά και κοινωνικά ζητήματα που διαμόρφωσαν τη ζωή των Αρμενίων, καθώς και στον ρόλο που διαδραμάτισαν οι γειτονικές χώρες στην ιστορική πορεία της Αρμενίας.

Η Ιστορία της Αρμενίας του Λέο εκτιμάται ιδιαίτερα για την εκτενή αξιοποίηση πρωτογενών και δευτερογενών πηγών, καθώς και για το άμεσο, κατανοητό και ελκυστικό ύφος γραφής της.

Όταν ο Σοβιετικός Ρώσος συγγραφέας Αντρέι Μπίτοφ επισκέφθηκε το Γερεβάν το 1960, παρατήρησε ότι **«δεν μπήκε σε κανένα σπίτι που να μην είχε τους γνωστούς τρεις τόμους της Ιστορίας της Αρμενίας του Λέο».**

Εκτός από τα ιστορικά και κοινωνικοπολιτικά του συγγράμματα, ο Λέο ασχολήθηκε επίσης με τη λογοτεχνική κριτική, τη μετάφραση έργων Ευρωπαίων συγγραφέων και τη συγγραφή αρκετών λογοτεχνικών έργων στο πλαίσιο του ρεαλισμού.

Τα έργα αυτά περιλάμβαναν διηγήματα, μυθιστορήματα και θεατρικά έργα, τα περισσότερα από τα οποία ανήκουν στην πρώιμη περίοδο της συγγραφικής του σταδιοδρομίας. Για τον Λέο, η λογοτεχνία είχε μεγαλύτερη σημασία ως μέσο ηθικής και πνευματικής διαπαιδαγώγησης παρά ως μορφή καλλιτεχνικής έκφρασης.

Το συνηθέστερο θέμα των σύντομων λογοτεχνικών έργων του ήταν η καθυστέρηση και η δυστυχία της ζωής στην αρμενική ύπαιθρο. Στα διηγήματά του που διαδραματίζονται σε αστικά περιβάλλοντα, περιγράφονται οι αδικίες του καπιταλιστικού συστήματος.

Ορισμένα από τα διηγήματά του, καθώς και το μυθιστόρημά του Μελικί Αχτσίγκε *(Η κόρη του Μελίκ)*, διαδραματίζονται στη γενέτειρά του, το Καραμπάχ.

Πηγή: .wikipedia

Թեսաղոնիկէի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հիմնադրութեան 123-ամեակի տօնակատարութիւն

Այսու ուրախութեամբ եւ հոգեւոր ցնծութեամբ կը յայտնենք, թէ պիտի նշուի Թեսաղոնիկէի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ հիմնադրութեան 123-ամեակը:
Նշանակալից տօնին առիթով, **ԿԻՐԱԿԻ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2026**-ԻՆ, առաւօտեան ժամը 10:30-ին, տեղի պիտի ունենայ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ եւ մատաղօրհնէք, որ պիտի մատուցէ Յունաստանի Հայոց թեմի Առաջնորդ **ԳԵՐԾ. Տ. ՍԱՀԱԿ ԵՊՍ. ԵՄԻՇԵԱՆ**
Հոգեւոր այս տօնախմբութիւնը գեղեցիկ առիթ մըն է վերարժեւորելու մեր եկեղեցւոյ 123-ամեայ պատմութիւնը, անոր հոգեւոր առաքելութիւնը եւ հայ համայնքի կեանքին մէջ ունեցած կարեւոր դերը:
Կը հրաւիրենք Թեսաղոնիկէի եւ շրջակայքի մեր բոլոր հայրենակիցներն ու հաւատացեալ ժողովուրդը՝ ներկայ գտնուելու հոգեպարար արարողութեան եւ միասին նշելու մեր եկեղեցւոյ հիմնադրութեան տարեդարձը:

ԹԱՂԱՅԻՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Թատրոնի երեկոյ

Չ.Կ.Խաչի Աթէնքի «**Ճովինար**» մասնաճիւղի վարչութիւնը կը կազմակերպէ թատրոնի երեկոյ **Կիրակի, 6 Դեկտեմբեր 2026**-ին, երեկոյեան ժամը 6:15-ին «**Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού**» *(Փիրէոս 254, Թաւրոս)* թատերասրահէն ներս, դիտելու համար «**Աննա Քարէնինա**» թատերական ներկայացումը:
Մասնակցութեան սակ 35 եւրօ:
Արձանագրութիւններու համար հեռաձայնել ընկերուհիներ՝ Հայկան Իւթիւճանին 6981094360 կամ Ռոզինա Չաճիաբրահամեանին 6975161605:

Վարչութիւն

Հաճելի ընկերային երեկոյ

Հ.Կ.Խ.ի Ֆալիրոյի «Նայիրի» մասնաճիւղի վարչութիւնը կը կազմակերպէ ընկերային երեկոյ մը՝ ճաշկերոյթով եւ թատրոնի այցելութեամբ, Չորեքշաբթի 18 Նոյեմբեր 2026-ին:
Ճաշկերոյթը տեղի պիտի ունենայ երեկոյեան ժամը 4:00-ին, «Yoda» կեդրոնէն ներս (հասցէ՝ Իփոքրաթուս 11, Աթէնք, մեթրոյի կայան «Փանեփիսթիմիո»):
Ապա, միասնաբար պիտի երթանք «ΑΚΡΟΠΟΛ» թատրոնը (Ιπποκράτους 9-11), ուր պիտի դիտենք «Սիրանօ» թատերական ներկայացումը որ մեծ յաջողութիւն արձանագրած է:
Հետաքրքրուողները կրնան դիմել հետեւեալ ընկերուհիներուն.-
Մայտա Կիւրիւնլեան 6945699989, Եղիս Պէքէրեճեան 6944571413:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

«Βιβλίο Θρηνωδιών» του Αγίου Γρηγορίου του Ναρέκ
σε μετάφραση Αρά Μαγκογιάν

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ
Του Μητροπολίτη Ορθοδόξων Αρμενίων Ελλάδος Σεβ. κ. Σαχάκ

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ
Μητρόπολη Ορθοδόξων Αρμενίων Ελλάδος

Τετάρτη, 16 Δεκεμβρίου 2026, ώρα 7.30 μμ,
στο Πολιτιστικό Κέντρο Ζαβαριάν (Μυλάσσων 18, Νίκαια)

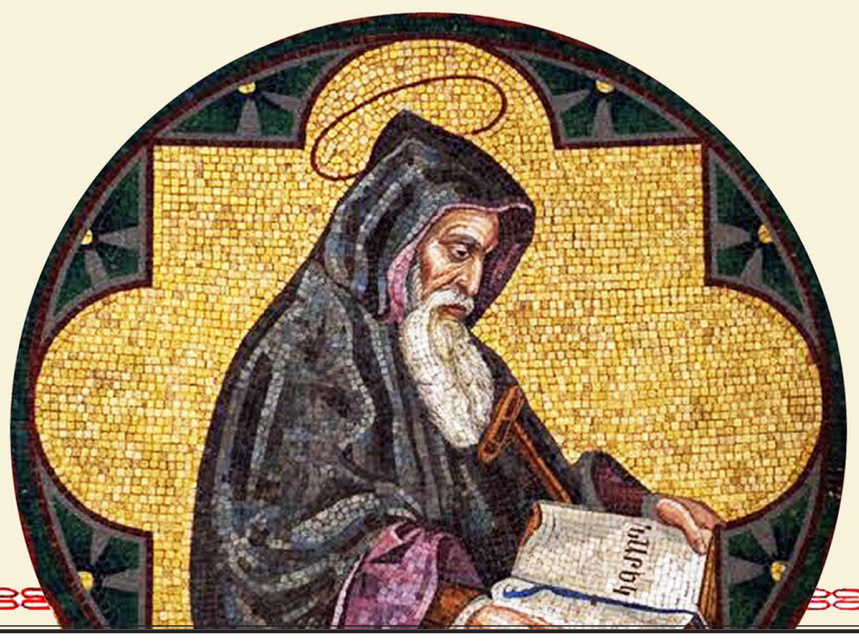
Για το βιβλίο θα μιλήσουν:
- **ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ Κ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ** *(καθηγητής Θεολογικής Σχολής)*
- **ΑΡΑΞΙ ΑΠΕΛΙΑΝ - ΚΟΛΑΝΙΑΝ**
- **ΑΡΑ ΜΑΓΚΟΓΙΑΝ** *(μεταφραστής του έργου)*

Την εκδήλωση θα συντονίσει η ΖΑΝΝΑ ΧΟΒΣΕΠΙΑΝ

Θα συμμετάσχει το φωνητικό σύνολο **«Αϊβαζιάν»** της Μητρόπολης Ορθοδόξων Αρμενίων Ελλάδος, υπό τη διεύθυνση του **κ. ΜΙΚΙΡΔΙΤΣ ΚΡΙΚΟΡΙΑΝ**

Στο τέλος της εκδήλωσης θα διατεθεί το βιβλίο για το κοινό

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΑΡΜΕΝΙΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Տօն հիմնադրութեան Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր եկեղեցւոյ

Այսու ուրախութեամբ կը յայտնենք, թէ **Կիրակի, 29 Նոյեմբեր 2026-ի** առաւօտուն, Աթէնքի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր եկեղեցւոյ հիմնադրութեան տօնին առիթով տեղի պիտի ունենայ հանդիսաւոր Սուրբ Պատարագ եւ մատաղօրհնէք:
Պիտի պատարագէ ու յաւուր պատշաճի քարոզէ Յունաստանի Հայոց Թեմի առաջնորդ՝ **ԳԵՐԾ. Տ. ՍԱՀԱԿ Ս. ԵՊՍ. ԵՄԻՇԵԱՆ:**
Սկիզբ Ս. Պատարագի՝ առաւօտեան ժամը 10:00-ին:
Անոնք որոնք կը փափաքին մատաղի պատրաստութեան համար նուիրատուութիւն կատարել, կը խնդրենք հեռաձայնել տիկ. Յասմիկ Թագուրեանին (6977960593) եւ անոր յանձնել նուէրները, ինչպէս նաեւ գործածել եկեղեցւոյ դրամատնային հաշիւը՝

Alpha Bank IBAN: GR9701401050105002002027684

Մեր սրտագին փափաքն է, որ մեր հաւատացեալ ժողովուրդը մասնակից դառնայ Ս. պատարագին եւ ստանայ Առաջնորդ Սրբազան հօր օրհնութիւնը:
Սուրբ Պատարագէն ետք, Առաջնորդարանի սրահին մէջ տեղի պիտի ունենայ Տիկնանց մարմնոյն կողմէ պատրաստուած եկեղեցւոյ տարեկան պազարը:

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

Պաշտօնեայ կ’ուզուի

Պրն. Լեւոն Չերչեան կարիքը ունի այր պաշտօնեայի մը, լիաժամ աշխատելու համար, Փիրէայի խանութին մէջ: Հետաքրքրուողները լրացուցիչ տեղեկութիւններ ստանալու եւ դիմելու համար կրնան հեռաձայնել հետեւեալ թիւերուն՝ 6937144790 եւ 2104522015:

«ԱԶԱՏ ՕՐ» օրաթերթ
Խմբագրատուն՝ Արիսթոթելուս 8 – Քալիթէա 17671
Հեռ. 210 9575011 եւ 210 9521359
Տնօրէն՝ Մայք Չիլինկիրեան
Կայքէջ՝ www.azator.gr - e-mail: azatordaily@gmail.com
FB: AZAD OR Armenian Daily Newspaper of Greece
Դրամատան հաշիւ՝ ALPHA BANK - **IBAN GR 4901 401 160 116 00 200 200 9080**
Տարեկան բաժանորդագրութիւն՝ pdf եւ տպագիր 160 եւրօ, pdf կամ տպագիր 120 եւրօ
Թերթի ելեկտրոնային տարբերակը լոյս կը տեսնէ ամէն օր, Ուրբաթ օրերը կը տպուի:

«AZAT OP» (ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΗΜΕΡΑ) Ημερήσια Αρμενική Εφημερίδα
Ιδιοκτησία: ΕλληνοΑρμενικό Φόρουμ- Μορφωτικό & Πολιτιστικό Σωματείο
Αριστοτέλους 8 – 17671 Καλλιθέα
Έκδοση - Διεύθυνση: Μάικ Τσιλιγκιριάν
Ιστοσελίδα: www.azator.gr - e-mail: azatordaily@gmail.com -
FB: AZAD OR Armenian Daily Newspaper of Greece
ALPHA BANK - **IBAN GR 4901 401 160 116 00 200 200 9080**
Ετήσια συνδρομή: Pdf & έντυπο 160 ευρώ, pdf ή έντυπο 120 ευρώ
Εκδίδεται ηλεκτρονικά τις εργάσιμες μέρες, την Παρασκευή διατίθεται και έντυπο φύλλο.

«AZAD OR» - Armenian daily newspaper of Greece - 8 Aristotelous 17671, Kallithea – GREECE
Tel. 210 9575011 & 210 9521359 e-mail: azatordaily@gmail.com, web site: www.azator.gr
FB: AZAD OR Armenian Daily Newspaper of Greece
ALPHA BANK - I**BAN GR 4901 401 160 116 00 200 200 9080**

Υπ. τυπογραφείο Αφοι ΜΥΛΩΝΑ Ο.Ε. ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΜΥΛΑΟΝΤΟΣ 6 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ – ΤΗΛ. 210 5770685